

2.4 Sociální vývoj

2.4.1 Bydlení

Na základě výsledků SLDB bylo zjištěno, že v Plzeňském kraji tvořilo v roce 2001 bytový fond 95 538 trvale obydlených domů. Neobydlených domů se ve stejném roce nacházelo 24 741, z toho nejvyšší množství připadá na SO ORP Klatovy, Rokycany a Sušice. Z trvale obydlených domů připadá v kraji 86,2% na rodinné domy, z toho nejvíce rodinných domů z celkového počtu se eviduje v SO ORP Blovice (95,0%), Nepomuk (93,9%) a Přeštice (93,7%). V trvale obydlených domech se nacházelo v roce 2001 celkem 208 992 trvale obydlených bytů a 35 484 bytů neobydlených. Z neobydlených bytů bylo v kraji 40,3% bytů sloužících k rekreaci. Nejvyšší podíl neobydlených bytů využívaných k rekreaci se nachází ve SO ORP Sušice - 59,3%. Průměrné stáří domu na základě výsledků SLDB 2001 činilo v kraji 48,6 let, z toho nejstarší domy se nacházely ve SO ORP Stod (52,6 let) a Nepomuk (51,5 let). Do roku 1919 bylo v kraji postaveno 12,2% domů s trvale obydlenými byty, z toho nejvyšší podíl vykázal SO ORP Nepomuk (17,9%), Horšovský Týn (16,8%) a Blovice (15,5%). Od roku 1991 do roku 2001 bylo v kraji postaveno 17 852 bytů, z toho 4 339 v SO ORP Plzeň a 2 015 ve SO ORP Domažlice. V průběhu let 2002 až 2006 bylo v kraji dokončeno dalších 9 637 bytů.

Tab. 2.4.1.1 Domovní a bytový fond podle správních obvodů ORP v roce 2001

Zdroj: SLDB 2001

	Trvale obydlené domy			Neobydlené domy celkem	Trvale obydlené byty		Neobydlené byty	
	celkem	z toho rodinné domy (%)	průměrné stáří domu (roky)		celkem	z toho v rodinných domech (%)	celkem	z toho sloužící k rekreaci (%)
Plzeňský kraj	95 538	86,2	48,6	24 741	208 992	46,1	35 484	40,3
v tom SO ORP:								
Blovice	2 857	95,0	49,8	1 072	3 980	77,7	1 254	54,4
Domažlice	8 075	88,8	45,6	1 934	14 535	57,6	2 560	37,7
Horažďovice	2 873	91,2	44,5	1 132	4 502	66,1	1 329	54,0
Horšovský Týn	3 207	89,8	49,1	777	4 873	67,8	965	39,6
Klatovy	9 532	87,6	48,8	3 021	18 481	54,3	4 066	47,1
Kralovice	5 055	91,6	48,5	2 011	7 918	67,5	2 361	58,0
Nepomuk	3 029	93,9	51,5	1 461	4 206	74,8	1 624	58,6
Nýřany	10 217	91,0	48,9	2 253	17 015	62,9	2 815	40,3
Plzeň	17 866	71,7	49,3	1 859	73 831	21,8	6 847	8,3
Přeštice	4 703	93,7	46,1	1 363	7 389	71,6	1 666	48,1
Rokycany	9 869	91,9	49,4	3 319	16 951	62,3	4 025	53,9
Stod	4 024	85,3	52,6	789	7 787	49,5	1 096	38,9
Stříbro	3 101	85,6	48,6	596	5 768	51,4	839	32,8
Sušice	5 359	88,7	49,0	2 355	9 511	56,7	2 810	59,3
Tachov	5 771	84,4	46,0	799	12 245	43,0	1 227	22,7

Průměrná obytná plocha na 1 byt činila podle výsledků SLDB 2001 v kraji 50,3 m². Mezi SO ORP byly průměry rozdílné a pohybovaly se mezi 45,6 m² ve SO ORP Plzeň až 56,9 m² ve SO ORP Blovice. Výsledky ze SLDB ukazují na rozdíly uvedeného ukazatele u rodinných a bytových domů, kde průměrná obytná plocha na 1 byt u rodinných domů byla v roce 2001 o 20,2 m² vyšší než u bytů v bytových domech, přitom se v průběhu deseti let zvýšila u rodinných domů o 6 m². V bytových domech zůstala přibližně na stejné úrovni – 40,0 m² v roce 2001 (39,9 m² v roce 1991). Obytná plocha na 1 byt se zvýšila v kraji proti roku 1991 o 3,2 m². Počet obytných místností s 8 a více m² na 1 byt se zvýšil z 2,65 v roce 1991 na 2,71 v roce 2001.

Více jak polovina bytů (54,3%) byla v době sčítání v roce 2001 ve vlastním domě nebo v osobním vlastnictví. Podíly se pohybovaly od 48,8% (SO ORP Plzeň) do 68,6 (SO ORP Blovice). Nájemních bytů bylo v roce 2001 v kraji 55 732, z toho převážná část 38,4% se nacházela ve SO ORP Plzeň.

Kvalita bytového fondu ukazuje na rostoucí vybavenost všech zjišťovaných ukazatelů úrovně bydlení. Vodovod v bytě mělo zavedeno v době sčítání v roce 2001 v kraji 98,0% trvale obydlených bytů, tj. o 2,7% více než před deseti lety. Podíly se pohybovaly mezi 95,1% v SO ORP Blovice až 98,9% v SO ORP Tachov. Stejně příznivý vývoj byl u bytů napojených na plyn (nárůst o 14,3%), veřejnou kanalizační síť (nárůst o 9,1%). Podíl plynofikace obcí přitom doznává výrazných rozdílů mezi správními obvody ORP. V roce 2001 se pohyboval mezi 23,8% v SO ORP Sušice do 89,9% ve SO ORP Plzeň. Pod krajským průměrem (60,2%) se pohybovalo vyjma SO ORP Plzeň všech 14 správních obvodů. Příčinou zpomalení plynofikace obcí je postupné zvyšování cen plynu, které je pro mnohé venkovské rodiny finančně neúnosné.

Podíl bytů vybavených koupelnou nebo sprchovým koutem mělo v době sčítání v roce 2001 celkem 94,8% bytů. Relativně nejnižší podíl je u SO ORP Nýřany (91,1%), Blovice (91,8%) a Nepomuk (92,7%). Podíl bytů vybavených splachovacím WC byl opět nejnižší v Blovicích, Nepomuku a Nýřanech.

Tab. 2.4.1.2 Vybrané charakteristiky bytového fondu podle správních obvodů ORP v roce 2001

Zdroj: SLDB 2001

	Trvale obydlené byty	z toho právní důvod užívání bytu (%)		Obytná plocha v m ² na 1 byt	Počet obytných místností (8 m ² a více) na 1 byt	Trvale obydlené byty vybavené (%)				
		byt ve vlastním domě nebo v osob. vlastnictví	byt nájemní			vodovodem	připojením na plyn ze sítě	koupelnou nebo sprchovým koutem v bytě	splachovacím záchodem v bytě	ústředním nebo etážovým topením
Plzeňský kraj	208 992	54,3	26,7	50,3	2,7	98,0	60,2	94,8	93,3	81,4
v tom SO ORP:										
Blovice	3 980	68,6	13,7	56,9	4,0	95,1	31,5	91,8	88,8	73,7
Domažlice	14 535	56,2	25,0	52,9	2,9	98,1	35,2	94,8	93,6	79,0
Horáždovice	4 502	57,0	27,1	52,9	2,8	97,5	21,5	93,7	90,8	75,4
Horšovský Týn	4 873	61,2	21,1	54,7	2,9	96,8	29,4	93,5	91,1	75,3
Klatovy	18 481	52,4	31,0	52,8	2,8	98,3	57,5	94,6	94,1	81,4
Kralovice	7 918	59,4	22,1	56,8	3,0	97,3	24,5	93,4	90,8	81,1
Nepomuk	4 206	63,5	18,7	56,0	2,9	95,5	27,3	92,7	88,4	74,1
Nýřany	17 015	58,8	21,0	53,6	2,8	96,9	54,4	91,7	89,1	81,9
Plzeň	73 831	48,8	29,0	45,6	2,5	98,7	89,9	96,2	95,6	84,6
Přeštice	7 389	61,0	18,3	55,4	2,9	97,3	48,4	94,3	92,5	80,6
Rokycany	16 951	56,0	29,0	52,9	2,8	98,2	55,6	94,6	91,7	78,7
Stod	7 787	52,3	30,2	49,3	2,7	96,2	57,5	92,5	90,1	76,0
Stříbro	5 768	58,9	27,0	52,5	2,9	97,7	38,5	94,5	92,8	80,8
Sušice	9 511	53,8	31,6	51,8	2,8	98,1	23,8	94,2	92,9	79,3
Tachov	12 245	60,2	23,7	51,3	2,8	98,9	47,7	96,6	96,2	84,6

V letech 1996 až 1997 vznikl Registr sčítacích obvodů (RSO), který byl využit při sčítání v roce 2001. Od roku 2004 slouží pro veřejnost a jeho základem jsou budovy nebo jejich části (vchody) s přidělenými popisnými nebo evidenčními čísly. RSO eviduje soustavu územních prvků a územně evidenčních jednotek, které podchycují územní, správní, sídelní a statistické struktury. Pro účely registru tvoří soustavu územních prvků tj. oblast, kraj, okres, obec, městský obvod, základní územní jednotku, katastrální území, územně technickou jednotku, základní sídelní jednotku, statistický obvod a parcelu. Statistický obvod je v zásadě totožný se sčítacími obvody využívanými při SLDB 2001. Dle zákona o státní statistické službě č. 230/2006 Sb., § 20A, odst.6 se do RSO zapisují údaje o budovách - celkem 19 údajů. Český statistický úřad dle uvedeného zákona provádí v RSO změny, k čemuž využívá údaje získané z administrativních zdrojů, z pravidelných statistických šetření a z údajů zjištěných při Sčítání lidu, domů a bytů.

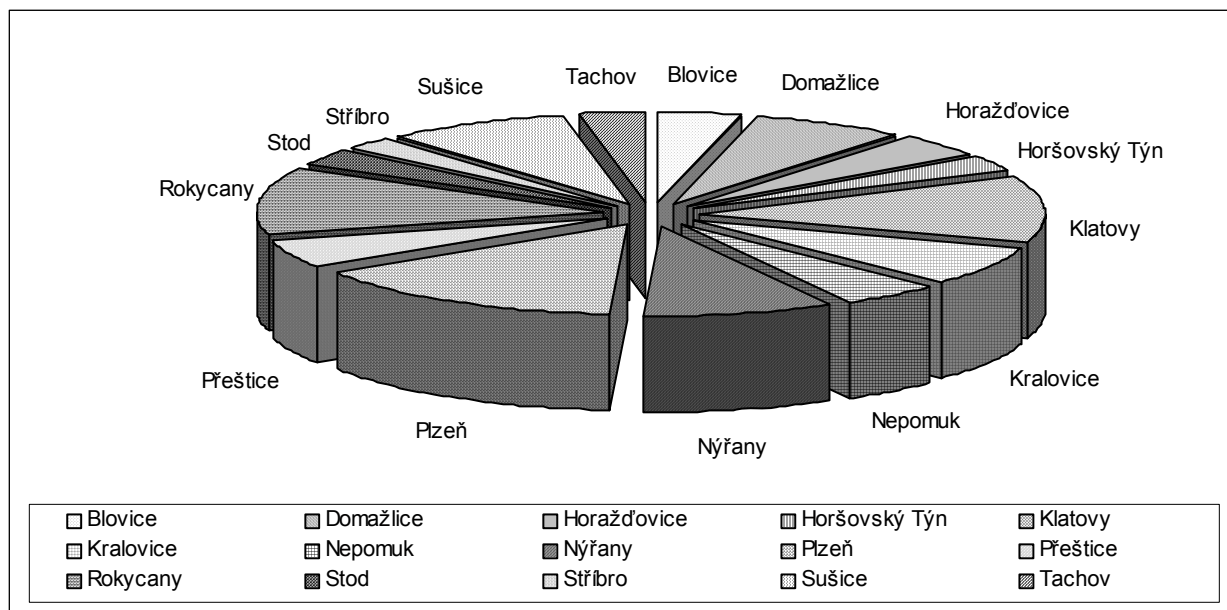
Základní význam registru spočívá v tom, že je podkladem pro zabezpečování statistických zjišťování, u kterých je výběrovou jednotkou bytová domácnost, dále slouží pro územní přípravu zpracování Sčítání lidu domů bytů a pro práce na základním registru veřejné správy pro oblast územních identifikací, adres a nemovitostí.

Do Registru sčítacích obvodů bylo zaneseno za Plzeňský kraj (rok 2005) celkem 163 357 budov, z toho tři čtvrtiny tvořily budovy s byty (122 613) a čtvrtina budov v kraji byla bez bytů (40 744). V budovách s byty bylo 82,0% domů obydlených a 18,0% domů bylo neobydlených. I nadále zůstává nejvíce neobydlených domů ve SO ORP Rokycany (3 031), Klatovy (2 698) a Sušice (2 147). Vysoký počet neobydlených domů eviduje i SO ORP Nýřany (2 078). Z celkového počtu 250 866 bytů v kraji jich 28 611, tj. 11,4% bylo koncem roku 2005 neobydleno. Co do počtu bylo nejvíce neobydlených bytů ve SO ORP Plzeň (4 299), nejvyšší podíl neobydlených bytů z celkového počtu všech bytů (23,1%) vykazuje SO ORP Nepomuk. Téměř osmdesát procent neobydlených bytů (přesně 79,6%) v kraji se nachází v neobydlených domech.

Tab. 2.4.1.3 Budovy a byty podle správních obvodů ORP k 31. 12. 2005 (RSO)

	Budovy celkem	s byty						bez bytů	
		celkem	v tom				celkem		v nich byty
			obydlené domy		neobydlené domy				
			celkem	v nich byty	celkem	v nich byty			
		obydlené	neobydlené						
Plzeňský kraj	163 357	122 613	100 522	222 255	5 836	22 091	22 775	40 744	
v tom SO ORP:									
Blovice	5 389	3 987	3 014	4 325	125	973	994	1 402	
Domažlice	12 736	10 135	8 448	15 494	365	1 687	1 727	2 601	
Horažďovice	4 935	4 030	3 001	4 814	114	1 029	1 047	905	
Horšovský Týn	5 059	4 066	3 389	5 320	107	677	704	993	
Klatovy	16 674	12 757	10 059	19 778	574	2 698	2 814	3 917	
Kralovice	10 176	7 143	5 299	8 411	226	1 844	1 872	3 033	
Nepomuk	5 587	4 526	3 254	4 559	95	1 272	1 276	1 061	
Nýřany	18 305	12 832	10 754	18 214	353	2 078	2 121	5 473	
Plzeň	27 972	20 398	18 811	77 811	2 527	1 587	1 772	7 574	
Přeštice	7 809	6 221	5 011	7 973	188	1 210	1 235	1 588	
Rokycany	17 635	13 433	10 402	17 904	414	3 031	3 101	4 202	
Stod	6 269	4 884	4 185	8 403	169	699	724	1 385	
Stříbro	6 216	3 718	3 210	6 167	131	508	519	2 498	
Sušice	9 723	7 820	5 673	10 154	239	2 147	2 199	1 903	
Tachov	8 872	6 663	6 012	12 928	209	651	670	2 209	

Graf 2.4.1 – Neobydlené byty ve SO ORP Plzeňského kraje v roce 2005

2.4.2 Ekonomická aktivita

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo tvoří pracovní sílu, která zahrnuje osoby patnáctileté a starší, které splňují požadavky na zařazení mezi zaměstnané a nezaměstnané.

Ekonomická aktivita obyvatelstva (zaměstnanost a nezaměstnanost) patří k nejsledovanějším ukazatelům při hodnocení úrovně hospodářství České republiky. K posouzení vývoje ekonomické aktivity obyvatelstva slouží údaje získané výběrovým šetřením pracovních sil (VŠPS). Výběrové šetření pracovních sil se provádí šetřením v domácnostech respondentů v místě bydliště v náhodně vybraných bytech. Metodika VŠPS vychází z doporučení Mezinárodní organizace práce (ILO) a umožňuje objektivně hodnotit úroveň trhu práce mezi všemi zeměmi, které tuto metodu používají. Pro účely tohoto rozboru jsou využívány roční průměry za jednotlivé roky v letech 2001 až 2005.

V rozmezí let 2001 až 2005 patřil Plzeňský kraj z hlediska vývoje ekonomické aktivity obyvatelstva ke krajům s mírně rostoucím počtem ekonomicky aktivních obyvatel, průměrná roční změna představovala vzestup o 0,2%. Tendence vývoje ekonomicky aktivních obyvatel v kraji odpovídala přibližně celorepublikovému trendu, průměrná roční změna se v ČR zvyšovala o 0,1%. Hlavní příčiny mírného vzestupu ekonomické aktivity obyvatelstva souvisely se vstupem ČR do EU. Po vstupu ČR do EU se otevřel trh práce s nabídkou většího množství pracovních příležitostí především pro mladší generaci. Zvýšil se počet zaměstnaných, průměrná roční změna dosáhla 0,4%, index^{2005/2001} činil 101,4. V rozmezí let 2001 až 2005 se snížila skupina nezaměstnaných o 11,0%, průměrná roční změna klesala o 2,9%.

Tab. 2.4.2.1 Regionální rozdíly v ekonomické aktivitě podle krajů

	Pracovní síla celkem na 1 000 obyvatel středního stavu		Zaměstnaní celkem na 1 000 obyvatel středního stavu		Nezaměstnaní celkem na 1 000 obyvatel středního stavu		Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo celkem na 1 000 obyvatel středního stavu	
	2001	2005	2001	2005	2001	2005	2001	2005
Česká republika	503,3	505,6	462,4	465,5	40,9	40,1	335,6	346,1
Hlavní město Praha	542,6	542,0	521,6	523,1	20,9	19,0	324,5	331,8
Středočeský kraj	505,2	505,1	471,2	478,7	34,0	26,4	334,9	343,6
Jihočeský kraj	507,2	505,1	478,9	479,8	28,5	25,4	327,3	343,2
Plzeňský kraj	512,8	516,4	483,2	490,2	29,6	26,3	330,8	338,3
Karlovarský kraj	525,2	531,9	486,4	473,8	38,8	58,1	308,7	314,9
Ústecký kraj	508,3	508,9	440,6	434,9	67,7	74,0	323,2	333,1
Liberecký kraj	503,9	503,4	472,6	471,0	31,3	32,7	328,0	340,4
Královéhradecký kraj	504,2	492,5	473,3	469,1	30,7	23,5	333,1	356,7
Pardubický kraj	488,8	493,3	457,7	465,4	31,1	27,9	343,5	351,7
Vysočina	491,0	497,8	461,1	464,1	29,9	33,7	337,2	355,5
Jihomoravský kraj	492,8	494,7	450,7	454,7	42,1	40,0	348,2	356,2
Olomoucký kraj	488,1	491,7	437,3	442,6	50,8	49,1	348,1	355,3
Zlínský kraj	487,7	491,2	446,3	444,7	41,5	46,4	347,8	360,9
Moravskoslezský kraj	485,7	496,9	416,3	427,9	69,4	69,0	343,8	353,2

V časové řadě let 2001 až 2005 rostla ekonomická aktivita žen ze 122,4 tis. na 125,1 tis. osob, tj. zvýšení o 2,2 %. I když se počet zaměstnaných žen zvýšil o 1,8 tis., průměrná roční změna činila 0,4%, počet nezaměstnaných žen se nesnížil. V roce 2005 v porovnání s rokem 2001 vzrostl počet nezaměstnaných žen o 1 tis., průměrná roční změna představovala 3,0%. Nepříznivý stav ukazuje na stále nerovnocenné postavení žen na trhu práce, které je ovlivněno péčí žen o rodinu a vzdělanostní strukturou.

Skupina ekonomicky neaktivních obyvatel se do roku 2004 neustále zvyšovala, zlom ve vývoji této skupiny nastal v roce 2005, kdy se meziročně poprvé snížila o 1,6 %, absolutně o 3 tis. osob. Klesající počet ekonomicky neaktivního obyvatelstva byl ovlivněn prodlužující se dobou odchodu do důchodu a rostoucím počtem pracovních příležitostí. Oba tyto vlivy se projeví přesunem části obyvatel této skupiny do skupiny ekonomicky aktivních.

Míra ekonomické aktivity

Míra ekonomické aktivity vyjadřuje podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných (pracovní síly) na počtu všech osob starších 15 let.

V letech 2001 až 2004 míra ekonomické aktivity mírně klesala z 60,8% na 59,6%, poprvé se zvýšila v roce 2005 na 60,4%, meziroční zvýšení činilo 0,8% bodů. Na meziročním zvýšení této míry se podílel růst pracovní síly, která v absolutní míře vzrostla o 4,6 tis. osob, tj. zvýšení o 1,6%.

Nejvyšší míry ekonomické aktivity bylo dosaženo ve věkových kategoriích 30-44 let a 45-59 let. V roce 2005 dosáhla míra ekonomické aktivity ve věkové kategorii 30-44 let 92,2% a v kategorii 45-59 let 83,8%.

V roce 2005 byla pracovní síla podle vzdělanostní struktury tvořena: ze 7,5% základním vzděláním, ze 45,2% středním odborným vzděláním, ze 36,6% středním odborným a všeobecným vzděláním a z 10,8% vysokoškolským vzděláním. Vzdělanostní struktura pracovní síly se v průběhu pětiletého vývoje nejvíce zlepšila z hlediska základního vzdělání, kde se snížila o 2,4 procentního bodu. Vysokoškolské vzdělání pracovní síly vzrostlo o 1 procentní bod, střední odborné a všeobecné vzdělání se zvýšilo o 1,4 procentního bodu, zatímco změna pracovní síly se středním odborným vzděláním byla prakticky zanedbatelná.

Tab. 2.4.2.2 Pracovní síla podle vzdělání na 1000 obyvatel středního stavu, podle krajů

	Pracovní síla celkem se základním vzděláním		Pracovní síla celkem se středním odborným vzděláním		Pracovní síla celkem se středním odborným a všeobecným vzděláním		Pracovní síla celkem s vysokoškolským vzděláním	
	2001	2005	2001	2005	2001	2005	2001	2005
Česká republika	50,6	36,2	213,8	217,5	179,5	182,4	58,3	69,5
Hlavní město Praha	24,0	17,8	135,1	134,2	246,0	235,4	136,8	154,4
Středočeský kraj	94,0	34,7	188,7	226,0	176,1	188,2	44,3	56,1
Jihočeský kraj	47,3	30,6	232,2	227,7	179,1	189,1	48,4	57,8
Plzeňský kraj	50,9	38,5	230,2	233,5	180,6	189,0	50,3	55,6
Karlovarský kraj	75,4	72,9	232,7	240,7	176,4	172,7	40,5	45,3
Ústecký kraj	64,1	63,8	247,4	220,9	161,7	185,4	33,4	38,6
Liberecký kraj	63,5	52,3	238,7	240,3	159,1	158,8	41,8	52,1
Královéhradecký kraj	43,4	27,0	224,9	230,5	184,4	179,8	51,6	55,1
Pardubický kraj	35,0	25,1	236,4	238,4	171,3	170,9	43,9	58,9
Vysočina	36,6	32,5	236,1	237,6	179,4	171,6	37,2	56,1
Jihomoravský kraj	43,4	32,6	202,8	206,2	181,1	173,6	65,1	82,3
Olomoucký kraj	47,9	31,9	230,5	236,0	154,4	159,6	54,9	64,0
Zlínský kraj	41,9	30,5	236,2	228,1	160,9	171,6	47,9	61,0
Moravskoslezský kraj	45,7	42,2	225,8	233,2	161,4	164,2	51,1	57,3

Vzdělanostní struktura pracovní síly žen se v průběhu časového období 2001 až 2005 zlepšovala. Největších příznivých změn bylo dosaženo ve struktuře základního vzdělání, kde se počet žen se základním vzděláním snížil o 2,7 procentního bodu. Struktura pracovní síly u žen se podle středního a odborného vzdělání a podle vysokoškolského vzdělání zvýšila o 1,4 procentního bodu.

V mužské populaci v porovnání se ženskou populací dosahovala vzdělanostní struktura pracovní síly lepších parametrů u základního, středního odborného a vysokoškolského vzdělání, což mohlo znamenat lepší uplatnění na trhu práce. V ženské populaci v porovnání s mužskou populací jsme zaznamenali pouze vyšší podíl ve středním a všeobecném vzdělání. Z hlediska dynamiky vývoje se vzdělanostní struktura v ženské populaci (s výjimkou středního odborného vzdělání) vyvíjela příznivěji než v mužské části populace, protože podíly žen se základním vzděláním klesaly rychleji než v mužské části populace a naopak podíly vysokoškolsky vzdělaných žen rostly rychleji než v mužské části populace, a tím se obě vzdělanostní struktury navzájem přibližovaly.

Vzhledem k tomu, že údaje z VŠPS jsou členěny pouze do krajské úrovně, byly pro hodnocení míry ekonomické aktivity u SO ORP v regionu využity výsledky ze SLBD 2001 a 1991. Tyto výsledky musíme hodnotit oddělené od výše uvedených skutečností, a to z důvodu odlišného metodického a časového hlediska.

Tab. 2.4.2.3 Míra ekonomické aktivity podle správních obvodů ORP v letech 1991 a 2001

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů

	Míra ekonomické aktivity												Index ekonomického zatížení		
	celkem		rozdíl 2001-1991	z toho				z toho ve věku							
				muži		ženy		15-29 let		30-49 let		50-59 let			
	1991	2001	1991	2001	1991	2001	1991	2001	1991	2001	1991	2001	1991	2001	
Plzeňský kraj	66,3	61,5	-4,7	72,8	69,8	60,2	53,8	70,4	63,5	96,6	92,5	71,6	70,7	63,3	57,8
v tom SO ORP:															
Blovice	63,5	58,5	-5,0	70,9	67,8	56,7	49,8	69,5	63,5	96,7	91,9	72,5	68,4	68,7	66,0
Domažlice	67,2	62,7	-4,5	73,6	71,2	61,1	54,5	70,9	65,0	96,7	92,5	70,4	70,3	64,0	57,2
Horázdovice	64,0	58,3	-5,7	71,7	68,6	56,8	48,7	71,4	61,3	96,9	93,2	70,6	66,7	67,7	63,6
Horšovský Týn	65,7	63,2	-2,5	72,8	71,9	59,0	54,8	71,6	66,7	97,0	93,2	69,1	70,7	64,7	54,8
Klatovy	65,2	60,8	-4,4	71,8	69,5	59,0	52,5	70,5	60,7	96,8	92,3	69,9	69,2	66,7	58,2
Kralovice	66,4	63,1	-3,4	73,3	71,8	59,9	54,6	70,8	65,8	97,9	94,8	73,5	72,6	65,7	58,5
Nepomuk	61,1	57,0	-4,1	69,0	67,7	53,7	46,8	73,0	64,5	97,0	91,8	69,8	64,4	74,1	68,0
Nýřany	66,6	62,7	-3,9	73,6	71,3	59,9	54,5	73,3	65,3	96,7	93,2	69,8	70,5	63,5	58,1
Plzeň	66,9	61,2	-5,6	72,9	69,0	61,4	54,1	67,4	62,0	96,7	92,3	74,1	73,0	60,1	55,7
Přeštice	64,8	61,3	-3,5	72,1	69,9	58,0	52,9	72,2	66,4	97,0	93,4	71,7	68,1	65,0	60,3
Rokycany	64,4	60,6	-3,8	71,7	69,1	57,6	52,4	72,0	64,5	96,0	92,7	70,1	70,0	66,5	61,4
Stod	66,2	62,6	-3,6	72,3	69,9	60,4	55,5	71,4	66,5	95,0	90,6	70,8	71,5	62,3	56,2
Stříbro	69,6	64,3	-5,3	76,3	71,9	63,2	57,0	74,2	65,9	96,3	91,6	70,9	69,9	63,2	55,9
Sušice	62,8	57,4	-5,5	69,9	66,5	56,2	48,7	70,8	59,8	97,0	92,1	67,1	64,4	69,2	65,8
Tachov	71,4	66,0	-5,4	76,7	72,3	66,1	59,8	73,1	65,1	95,5	91,9	69,8	70,9	58,0	52,2

Index ekonomického zatížení - počet dětí ve věku 0-14 let a počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 15-64 let

V období mezi sčítáními se v Plzeňském kraji míra ekonomické aktivity postupně snižovala z 66,3 % v roce 1991 na 61,5% v roce 2001. Vývojová tendence byla stejná ve všech SO ORP Plzeňského kraje. Při výpočtu míry ekonomické aktivity, rostl čítec (ekonomicky aktivních) pomaleji než jmenovatel zlomku (populace 15 let a více), z toho vyplývala snižující se míra ekonomické aktivity. Rozborem ukazatele populace 15 let a více, který je tvořen součtem ekonomicky aktivních a neaktivních, zjišťujeme, že především rostla skupina ekonomicky neaktivních na úkor ekonomicky aktivních. Hlavní příčiny růstu ekonomicky neaktivního obyvatelstva souvisely se stárnutím obyvatelstva spolu s prodlužující se délkou života, nízkou porodností a s rostoucími počty mladých lidí studujících na středních a vysokých školách.

V roce 2001 byly míry ekonomické aktivity nejvyšší v SO ORP Tachov (66,0%) a Stříbro (64,3%). SO ORP Tachov a Stříbro patří do okresu Tachov, který patří z hlediska demografického vývoje k nejmladším okresům Plzeňského kraje.

V roce 2001 se v porovnání s rokem 1991 zvýšila míra ekonomické aktivity pouze u věkové skupiny 50-59 let v těchto SO ORP: Horšovský Týn, Nýřany, Stod a Tachov. Rostoucí míra ekonomické aktivity v této věkové skupině souvisí prodlužováním odchodu do důchodu.

Index ekonomického zatížení vyjadřuje kolik osob ekonomicky závislé generace I. (0-14 let) a III. (65 let a více) připadá na 100 osob ekonomicky nezávislé II. generace (15-64 let). Index ekonomického zatížení se v období mezi sčítáními postupně snižoval, jak v Plzeňském kraji, tak i v jeho SO ORP. Rozborem demografického vývoje zjišťujeme, že počet I. závislé generace (0-14 let) klesal vlivem snižující se porodnosti, zatímco počet III. závislé generace (65 let a více) naopak narůstal z důvodu prodlužujícího se věku stárnoucí populace. Celkově se závislá generace (I. a III) snižovala, protože úbytek I. generace byl větší než přírůstek III. generace. Počet osob ekonomicky nezávislé II. generace se zvyšoval v důsledku rostoucího počtu osob ve vyšších věkových skupinách.

Zaměstnanost

Počet zaměstnaných v NH se v Plzeňském kraji zvýšil z 266 tis. v roce 2001 na 269,8 tis. v roce 2005 v absolutní míře o 3,8 tis. osob. Ve struktuře zaměstnaných v NH podle odvětví činnosti se v rozmezí let 2001 až 2005 nejvíce zvýšil počet zaměstnaných v odvětví zpracovatelského průmyslu (8,5 tis. osob) a ve stavebnictví, (2,5 tis. osob) a naopak se nejvíce snížil v odvětví doprava, skladování a spoje (-3,4. tis. osob) a v obchodu, opravě motorových vozidel a spotřebního zboží (-2,3 tis. osob). Po vstupu ČR do EU se nejvíce projevil zvýšený počet zaměstnaných ve skupině zpracovatelského průmyslu (meziroční růst 7,3 tis. osob), a naopak největšího poklesu zaměstnaných bylo dosaženo ve skupině doprava, skladování a spoje (meziroční snížení 4,3 tis. osob).

Vývoj sektorové struktury zaměstnanosti v % se změnil: v primárním sektoru (zemědělství, lesnictví, rybolov) z 6,2% v roce 2001 na 5,5% v roce 2005, v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví) ze 42,0% v roce 2001 na 45,4% v roce 2005 a v terciárním sektoru (služby tržní a netržní) ze 51,9% na 49,0% v roce 2005.

Hodnotíme-li vývoj sektorové struktury zaměstnanosti v průběhu let 2001 až 2005, pak se největší změny projevily v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví), kde celkový přírůstek zaměstnaných představoval 10,9 tis. osob, tj. zvýšení o 9,8%. Příznivější vývoj v rozvoji sekundárního sektoru v Plzeňském kraji je ovlivněn výhodnou polohou kraje, která je přitažlivá pro celou řadu zahraničních investorů. Vývoj zaměstnanosti v primární a terciárním sektoru měl klesající tendenci. V primárním sektoru klesl počet zaměstnaných v porovnání s rokem 2001 o 1,5 tis. osob, tj. pokles o 9,1% a v terciárním sektoru o 5,6 tis. osob, pokles o 4,1 %. Nepříznivá situace v rozvoji primárního sektoru v Plzeňském kraji souvisí s charakterem kraje, který nepatří ke krajům se zemědělskou tradicí. K dalším faktorům, které nepříznivý vývoj rozvoje zaměstnanosti primárního sektoru ovlivňují, jsou nízké výkupní ceny zemědělské produkce, nedostatečné uplatnění zemědělské produkce na evropském trhu. Na zhoršeném vývoji zaměstnanosti v terciárním sektoru se podílela především odvětví dopravy, skladování, spojů a obchodu, oprav motorových vozidel a spotřebního zboží.

Porovnáme-li vývoj sektorové struktury zaměstnanosti mezi Plzeňským krajem a Českou republikou v časové řadě let 2001 až 2005, pak zjišťujeme, že největších rozdílů v podílech zaměstnaných bylo dosaženo v sekundárním a terciárním sektoru. V České republice se snížil podíl zaměstnaných v sekundárním sektoru o 0,6 procentních bodů, zatímco v Plzeňském kraji se zvýšil o 3,5 procentních bodů. Poloha Plzeňského kraje je v porovnání s velkou většinou ostatních krajů České republiky pro zahraniční investory výhodnější zejména v oblastech na ose Praha-Norimberk. V terciárním sektoru byla situace ve vývoji zaměstnanosti zcela opačná, zatímco v České republice se podíl zaměstnaných ve službách zvýšil o 1,3 procentních bodů, v Plzeňském kraji klesl o 2,8 procentních bodů. Nepříznivý vývoj zaměstnanosti v sektoru služeb v Plzeňském kraji souvisí především s nízkou výkonností ekonomiky v řídké osídlených oblastech (Domažlicko - Český les, Klatovsko - Šumava, Rokycansko - jihovýchodní oblast Brd a v údolí řeky Berounky a Tachovsko - Český les) s nízkou dopravní obslužností.

Přehled o zaměstnanosti v jednotlivých sektorech v SO ORP Plzeňského kraje uvádí následující tabulka z výsledků SLBD 2001. Vzhledem k tomu, že tyto informace byly zpracovány v roce 2001 a údaje z dalších let za SO ORP nejsou k dispozici, je třeba hodnotit tyto výsledky odděleně, od výsledků analýzy z VŠPS mezi obdobími 2001 až 2005.

Tab. 2.4.2.4 Zaměstnanost podle sektoru a odvětví ekonomické činnosti v SO ORP v roce 2001

Zdroj: SLDB 2001

	Zaměstnané osoby celkem	z toho s uvedeným odvětvím ekonomické činnosti									
		celkem	z toho odvětví (sektor) ekonomické činnosti (v %)								
			prim.s.	sekundární sektor			terciární sektor				
			A,B	C,D,E	F	G	H	I	L	M,N	ostatní
Plzeňský kraj	265 555	254 467	17 067	85 571	22 740	26 498	8 875	17 915	19 024	29 434	27 343
podíl odvětví (%)		100,0	6,7	33,6	8,9	10,4	3,5	7,0	7,5	11,6	10,7
v tom SO ORP (absolutně, podíl odvětví v %):											
Blovice	5 103	4 970	11,7	33,8	9,6	10,2	1,6	7,1	6,6	11,1	8,3
Domažlice	19 552	18 204	10,6	35,8	6,4	9,0	4,3	6,6	9,2	9,0	9,0
Horáždovice	5 688	5 572	11,7	41,4	10,6	7,0	3,2	6,6	4,8	8,5	6,0
Horšovský Týn	6 808	6 429	14,1	38,0	9,8	7,7	3,1	6,5	5,2	8,7	6,9
Klatovy	24 430	23 769	9,4	32,8	8,0	10,1	5,0	6,0	8,4	10,8	9,5
Kralovice	10 526	10 166	16,4	29,5	9,8	10,1	3,1	7,9	6,2	9,5	7,5
Nepomuk	5 061	4 934	15,7	34,5	9,3	9,6	2,6	9,0	5,1	8,4	5,9
Nýřany	23 053	21 974	5,2	41,0	11,9	10,0	2,4	6,6	5,5	8,5	8,8
Plzeň	87 558	84 125	1,3	27,8	8,8	12,6	3,5	8,3	7,7	14,7	15,4
Přeštice	9 740	9 449	9,6	34,3	12,8	9,1	2,2	7,2	5,9	10,0	8,9
Rokycany	21 600	20 681	6,7	37,8	7,8	9,5	2,9	6,5	9,2	10,9	8,9
Stod	10 296	9 965	5,4	40,6	11,6	7,8	2,2	5,6	5,8	14,5	6,6
Stříbro	7 788	7 337	7,6	42,2	8,6	7,7	3,4	6,1	7,3	9,5	7,7
Sušice	11 007	10 563	12,2	30,5	9,0	10,8	6,8	4,9	6,8	10,7	8,3
Tachov	17 345	16 329	8,8	38,4	5,6	9,1	3,5	5,8	9,7	9,6	9,5

A + B zemědělství, myslivost, lesnictví, rybolov a chov ryb

C - E průmysl celkem

F stavebnictví

G obchod, opravy motor. vozidel a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost

H ubytování a stravování

I doprava, skladování a spoje

L veřejná správa a obrana, sociální zabezp.

M vzdělávání

N zdravotní a sociální péče; veterinární činnosti

ostatní - jinde nezahrnuté

V primárním sektoru (zemědělství) byl zaměstnán v roce 2001 nejvyšší podíl osob v SO ORP Kralovice (16,4%) a Nepomuk (15,7), naopak nejnižší v SO ORP Plzeň (1,3%). **V sekundárním sektoru** (v odvětví průmyslu) byl dosažen nejvyšší podíl zaměstnaných ve Stříbře (42,2%) a v Horáždovicích (41,4,), nejnižší podíl v SO ORP Plzeň (27,8%). Nejnižší podíl zaměstnaných v průmyslu v SO ORP Plzeň v porovnání s ostatními SO ORP souvisí s tím, že zaměstnanost obyvatel je rozptýlena do většího počtu odvětví v porovnání s ostatními SO ORP, kdy zaměstnanost obyvatel je často vázána na jednoho většího zaměstnavatele. Ve stavebnictví bylo zaznamenán nejvyšší podíl zaměstnaných v SO ORP Přeštice (12,8%) a Nýřany (11,9%), nejnižší podíl v SO ORP Tachov (5,6%). **V terciárním sektoru** (službách) byl dosažen nejvyšší podíl v obchodu, opravách motorových vozidle a výrobků pro osobní spotřebu a převážně pro domácnost v SO ORP Plzeň (12,6%), nejnižší podíl v (SO ORP) Horáždovice (7,0%). Nejvyšší podíl osob v ubytování a stravování byl zaměstnán v SO ORP Sušice (6,8%), naopak nejnižší ve Stodě (2,2%).

Hodnotíme-li podíly zaměstnaných v odvětví na celkovém počtu zaměstnaných v kraji, pak s výjimkou odvětví zemědělství pracuje největší podíl osob v SO ORP Plzeň. Západočeská metropole Plzeň představuje významné centrum kulturní, hospodářské a obchodní, a s tím souvisí i zaměstnanost obyvatel Plzeňského kraje, která je soustředěna především do města Plzně. Další oblasti, na které se orientuje většina zaměstnavatelů, leží na rozvojových osách regionálního významu a na západní radiální ose spojující Plzeň s Prahou a směřující koridorem k hranici s Německem. Mimo tyto osy se nachází řídké zalidněné území s převažující obytnou a zemědělskou s nedostatečně vyvinutou sociální a technickou infrastrukturou a omezenou dopravní obsluhou. Zaměstnanost v těchto oblastech dosahuje nízké úrovně.

V roce 2005 dosáhly ve **struktuře zaměstnaných v NH podle věku** největšího procentního zastoupení věkové skupiny 30-44 let (38,1%) a 45-59 let (36,7%); v porovnání s rokem 2001 se nejvíce zvýšil počet zaměstnaných ve věkové skupině 30-44 let o 2,5 procentních bodů a naopak se nejvíce snížil ve věkové skupině 15-29 let o 5,7 procentních bodů. Změny ve vývoji v obou věkových skupinách odpovídají změnám v demografickému vývoji těchto skupin. Současně ve věkové skupině 15-29 let roste počet studujících na vysokých školách, a tím se počet ekonomicky aktivních v této věkové skupině snižuje.

V průběhu let 2001 až 2005 se **vzdělanostní struktura zaměstnaných v NH** zkvalitňovala. Podíl zaměstnaných osob se základním vzděláním klesl o 2,1 procentního bodu, podíly zaměstnaných se středním vzděláním s maturitou a s vysokoškolským vzděláním se zvýšily o 0,8 procentního bodu.

Podíl zaměstnaných žen v NH se v roce 2005 v porovnání s rokem 2001 prakticky nezměnil, zvýšil se o 0,1 procentního bodu. Vzdělanostní struktura zaměstnaných žen se v porovnání s muži změnila výrazněji v základním a vysokoškolském vzdělání. V průběhu let 2001 až 2005 podíl zaměstnaných žen s vysokoškolským vzděláním vzrostl o 1,5 procentního bodu, u mužů jen o 0,2 procentního bodu. Podíl zaměstnaných žen se základním vzděláním se snížil o 3,0 procentního bodu, zatímco podíl zaměstnaných mužů se základním vzděláním jen o 1,4 procentního bodu.

Počet zaměstnaných v NH podle klasifikace KZAM v rozmezí let 2001 až 2005 se zvýšil nejvíce ve skupinách kvalifikovaných dělníků v zemědělství a lesnictví (vč. příbuzných oborů) o 17,9% a zákonodárců, vedoucích a řídicích pracovníků o 16,0%. Naopak nejvíce se snížil ve skupinách pomocných a nekvalifikovaných pracovníků o 4,2% a provozních pracovníků ve službách a obchodě o 2,6%.

Podle KZAM se zvýšil počet zaměstnaných mužů nejvíce ve skupinách nižších administrativních pracovníků o 43,3% a kvalifikovaných dělníků v zemědělství a lesnictví (vč. příbuzných oborů) o 22,8%. Naopak nejvíce klesl ve skupinách obsluhy strojů a zařízení o 6,7% a provozních pracovníků ve službách a obchodě o 3,7%.

Podle KZAM se zvýšil počet zaměstnaných žen nejvíce ve skupinách obsluhy strojů a zařízení o 33,4% a zákonodárců, vedoucích a řídicích pracovníků o 27,1%. Naopak nejvíce klesl počet zaměstnaných žen ve skupinách řemeslníků a kvalifikovaných výrobců, zpracovatelů a opravářů o 20,5% a pomocných a nekvalifikovaných pracovníků o 6,8% .

Zaměstnanci a mzdy

Údaje jsou zpracovány v podnikatelské sféře za ekonomické subjekty s 20 a více zaměstnanci (právnícké i fyzické osoby), v odvětví finančního hospodaření bez ohledu na počet zaměstnanců. V nepodnikatelské sféře jsou do zpracování zahrnuty všechny organizace bez ohledu na počet zaměstnanců.

Územní třídění je provedeno podle sídla vykazujícího ekonomického subjektu (tedy včetně provozoven dislokovaných na jiném území) tzv. **podniková metoda**. Do odvětví OKEČ jsou údaje zařazovány podle převažující činnosti podniku. Údaje jsou čerpány z výsledků **zpracování statistických výkazů . Údaje roku 2005 jsou předběžné, definitivní údaje budou zveřejněny v dubnu 2007.**

Za pracovníky se považují zaměstnanci v evidenčním počtu ekonomických subjektů, **soukromí podnikatelé a pomáhající rodinní příslušníci** (pouze s hlavním zaměstnáním).

Do evidenčního počtu zaměstnanců (ve fyzických osobách) se zahrnují osoby v pracovním poměru (hlavním i vedlejším), u družstevních podniků též ve členském poměru, kde součástí členství je pracovní vztah. Nezahrnují se např. ženy na mateřské dovolené, osoby na rodičovské dovolené (nepracují-li současně v pracovním poměru), osoby ve výkonu základní vojenské služby (vč. civilní), učni a studenti na provozní praxi, osoby pracující pro firmu na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, osoby vykonávající veřejné funkce (např. poslanci, senátoři, uvolnění členové zastupitelstev všech stupňů) a soudci aj. Údaje o počtech pracovníků a zaměstnanců zahrnují podle platné metodiky i cizí státní příslušníky, legálně pracující na území ČR.

Průměrný roční evidenční počet zaměstnanců je vypočten jako aritmetický průměr z dvanácti měsíčních průměrných počtu (vypočítávají se jako součet denních stavů dělený počtem kalendářních dnů v měsíci).

Průměrná hrubá měsíční mzda představuje podíl mezd bez ostatních osobních nákladů, které připadají na jednoho zaměstnance evidenčního počtu. Do mezd se zahrnují základní mzdy a platy, příplatky a doplatky ke mzdě nebo platu, prémie a odměny, náhrady mezd a platů, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy nebo platu, které byly v daném období zúčtovány k výplatě. Jedná se o hrubé mzdy, tj. před snížením o pojistné na všeobecné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, zálohové splátky daně z příjmů fyzických osob a další zákonné nebo se zaměstnancem dohodnuté srážky.

Porovnáme-li průměrný evidenční počet zaměstnanců (fyzické osoby) v roce 2005 s rokem 2001, pak v Plzeňském kraji vzrostl o 6,0%, průměrná roční změna dosáhla zvýšení o 1,5%, v České republice se zvýšil o 0,3%, průměrná roční změna představovala zvýšení o 0,1%. Vývoj tohoto ukazatele je v Plzeňském kraji v porovnání s Českou republikou příznivější, což souvisí s nabídkou pracovních příležitostí v kraji, a ta je v průměru vyšší, než ve většině ostatních krajů. Výhodná poloha kraje přitahuje západní investory, kteří na trhu práce vytváří více pracovních míst. V rámci České republiky patří Plzeňský kraj ke krajům s nižší mírou registrované nezaměstnanosti.

V časovém vývoji let 2001 až 2005 patřily k okresům s nejrychleji rostoucím průměrným evidenčním počtem zaměstnanců (fyzické osoby) okresy Plzeň-město (průměrná roční změna 3,6%) a Plzeň-sever (průměrná roční změna 1,5%).

V létech 2001 až 2005 se v Plzeňském kraji podle odvětví OKEČ nejvíce zvýšil průměrný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách v ubytování a stravování o 112,2%, v nemovitostech o 41,7% a v ostatních službách o 9,8%. Naopak nejvíce se snížil ve finančním zprostředkování o 31,7%, v zemědělství, lesnictví a rybolovu o 17,4% a ve stavebnictví o 3,7%.

V roce 2005 dosáhla v Plzeňském kraji průměrná hrubá měsíční mzda (fyzické osoby) 17 627 Kč, v České republice 19 024 Kč. V rozsahu let 2001 až 2005 se v Plzeňském kraji zvýšila průměrná hrubá měsíční mzda (fyzické osoby) o 27,0%, v České republice o 28,6%. Průměrná roční změna dosáhla v Plzeňském kraji 6,2% a v České republice 6,5%.

Nejvyšší průměrné hrubé měsíční mzdy (fyzické osoby) bylo dosaženo v okrese Plzeň-město. V roce 2005 činila 19 732 Kč a současně představovala ve mzdovém vývoji let 2001 až 2005 nejrychleji rostoucí mzdu v Plzeňském kraji, (průměrná roční změna 6,5%). V ostatních okresech Plzeňského kraje byly mzdy podstatně nižší než v okrese Plzeň-město. Nejnižší průměrná hrubá měsíční mzda (fyzické osoby) v Plzeňském kraji činila 15 518 Kč a byla zaznamenána v okrese Klatovy. Ve mzdovém vývoji rozsahu let 2001 až 2005 bylo zjištěno nejnižší roční tempo růstu v okrese Plzeň-sever (průměrná roční změna 4,9%).

Příčina nižších mezd v ostatních okresech Plzeňského kraje s výjimkou okresu Plzeň-město je ovlivněna především nevhodnou polohou některých sídel, zpravidla se jedná o řídké osídlené oblasti s nedostatečně vyvinutou sociální a technickou infrastrukturou, s omezenou dopravní obslužností, s nižší nabídkou pracovních příležitostí.

Podle odvětví OKEČ bylo dosaženo nevyšší průměrné hrubé měsíční mzdy (fyzické osoby) ve finančním zprostředkování 31 062 Kč a nejnižší v odvětví ubytování a stravování 11 392 Kč. V průběhu let 2001 až 2005 se nejvíce zvyšovaly mzdy v odvětví finančního zprostředkování o 42,7%, ve vzdělávání o 39,4% a ve zdravotnictví o 33,6%; naopak nejméně se zvyšovaly v odvětví ubytování a stravování o 10,2% a ve stavebnictví o 19,4%.

K hodnocení průměrné hrubé měsíční mzdy podle klasifikace zaměstnání (KZAM), struktury průměrné hrubé měsíční mzdy, mediánu mezd, placeného času slouží výsledky **strukturální statistiky mezd zaměstnanců**. Výsledky strukturální statistiky publikuje Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR (MPSV). **Strukturální šetření** se odlišuje od ostatních mzdových zjišťování v několika směrech. Především jsou zjišťovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy na úrovni podniků či organizací. Podrobně jsou zjišťovány všechny složky hrubého výdělku a také důležité personální informace o zaměstnanci jako např. pohlaví, vzdělání a věk. Strukturální statistika poskytuje cenné detailní informace, které umožňují provádět podrobné analýzy trhu práce a jeho vývoje

Ve strukturální statistice se počítají všechny mzdy za práci včetně prémie, odměn a dalších platů, dále veškeré náhrady mzdy za neodpracovanou dobu (dovolenou, svátky, překážky v práci apod.) a odměny za pracovní pohotovost za celý rok. Průměrná mzda zaměstnance v daném roce je vypočtena poměrením s jeho placenou dobou, tedy počtem měsíců, za které mzdu či náhradu mzdy skutečně pobíral, odečtena je doba nemocí a dalších neplacených nepřítomností v práci za daný rok.

Takto vypočtená průměrná mzda není a nemůže být shodná s průměrnou mzdou zjišťovanou z podnikového výkaznictví ČSÚ, kde je celkový objem mzdových prostředků poměřován evidenčním počtem zaměstnanců podniku, v němž jsou zahrnuti i zaměstnanci nemocní nebo s neplacenou nepřítomností kratší než čtyři týdny. Do výsledku strukturální statistiky se nezahrnují zaměstnanci s týdenním úvazkem kratším než 30 hodin.

Pro hodnocení mzdového vývoje v konkrétní kategorii má větší vypovídací hodnotu než průměrná mzda (aritmetický průměr) **medián mezd**, který ukazuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení.

V roce 2005 na základě výsledku strukturálního šetření mezd činila v Plzeňském kraji průměrná hrubá měsíční mzda 20 253 Kč, zatímco medián mezd dosáhl úrovně 18 500 Kč. Ve skutečnosti to znamená, že v roce 2005 zhruba 50% populace pobíralo mzdu nižší než 18 500 Kč a zhruba 50% populace dosáhlo vyšší mzdy než 18 500 Kč. V rámci krajů České republiky se Plzeňský kraj podle výše průměrné mzdy zařadil na čtvrté místo po Hl. městě Praze, Středočeském a Jihomoravském kraji, podle výše mzdového mediánu na místě třetím. Nejnižší průměrné mzdy bylo dosaženo v Karlovarském kraji (18 583 Kč). Variační rozpětí průměrné mzdy mezi kraji ČR, které představuje rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší hrubou mzdou, dosahuje 9 677 Kč. Poměrně značná velikost variačního rozpětí je ovlivněna extrémní výší průměrné mzdy v Hl. městě Praze. Hodnocení prostřednictvím variačního rozpětí je velmi hrubé, neboť krajní hodnoty mohou být nahodilé, projevují se zde především vlivy extrémních hodnot a tato míra variability nám neříká nic o variabilitě uvnitř variačního rozpětí.

Hodnotíme-li, míru variability statistického mzdového souboru prostřednictvím variačního koeficientu (relativní charakteristikou variability), zjišťujeme, že nejvíce variabilní (nesourodý) soubor mezd se vyskytuje v Hl. městě Praze, kde dosahuje variační koeficient hodnoty 0,91, tj. 91% variabilita. Mezi kraji ČR dosahuje nejnižší míry variability soubor mezd v Libereckém kraji, kde variační koeficient dosahuje hodnoty 0,55, ale i v tomto kraji reprezentuje mzdový soubor dosti značnou nesourodost. Soubor mezd v Plzeňském kraji dosahuje 59% míry variability, mezi kraji ČR je hodnota variačního koeficientu v Plzeňském kraji a v Jihočeském kraji druhá nejnižší.

Průměrná mzda a medián mezd v kraji podle pohlaví vykazuje poměrně velké rozdíly. V roce 2005 představovala u mužů průměrná mzda 22 406 Kč a medián mezd 20 050 Kč, zatímco u žen činila průměrná mzda jen 18 500 Kč, (tj. 82,6% průměrné mzdy mužů, absolutní rozdíl 3 906 Kč) a medián mezd 16 287 Kč (tj. 81,2% mediánu mezd mužů, absolutní rozdíl 3 763 Kč).

Nejvyšší rozdíl v průměrné měsíční mzdě mezi muži a ženami byl zjištěn v Hl. městě Praze, kde průměrná měsíční mzda ženy dosahovala 72,8% průměrné měsíční mzdy muže, tj. absolutní rozdíl 8 643 Kč. Nejnižšího rozdílu v průměrné měsíční mzdě mezi muži a ženami bylo dosaženo v Plzeňském kraji.

V roce 2005 byla průměrná hrubá měsíční mzda podle KZAM nejvyšší ve skupině vedoucích a řídicích pracovníků (37 869 Kč) a nejnižší u provozních ve službách a v obchodě (13 118 Kč). V časové řadě let 2001 až 2005 rostla nejrychleji ve skupině vědeckých, odborných a duševních pracovníků o 41,9% (průměrná roční změna 9,1%), nejmaleji rostla ve skupině provozní ve službách a obchodě o 22,4% (průměrná roční změna 5,2%).

V roce 2005 činil v Plzeňském kraji placený čas v hodinách za měsíc v průměru 172,5. Nejvyšší hodnoty placeného času v hodinách za měsíc bylo dosaženo v Jihočeském kraji (173,3) a naopak nejnižší hodnoty v Moravskoslezském kraji (170,1).

Struktura průměrné hrubé měsíční mzdy v roce 2005 byla tvořena z 66,48% základní složkou, ze 16,06% prémie a odměnami, z 1,03% příplatky za přesčas, z 6,27% ostatními příplatky, z 9,90% náhradou mzdy, z 0,26% odměnami za pohotovost. Nejvyšší základní složky v procentech bylo dosaženo v Pardubickém kraji (67,99%), nejnižší v Libereckém kraji (64,51%). Podíl složky prémie a odměn byl nejvyšší v Libereckém kraji (17,67%), nejnižší v Karlovarském kraji (14,69%).

Tab. 2.4.2.5 Podíly zaměstnanců, hrubé měsíční mzdy podle krajů

	Podíly zaměstnanců v %		Průměrná mzda v Kč		Medián mezd v Kč		Variační koeficient mezd	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Česká republika	100,0	100,0	20 545	21 674	17 706	18 589	0,79	0,78
Hlavní město Praha	20,5	22,4	26 972	28 260	22 010	23 188	0,98	0,91
Středočeský kraj	9,4	8,9	20 324	21 579	18 133	18 956	0,62	0,68
Jihočeský kraj	5,4	5,4	18 533	19 333	16 715	17 284	0,56	0,59
Plzeňský kraj	5,2	5,3	19 359	20 253	17 589	18 500	0,60	0,59
Karlovarský kraj	2,6	2,5	18 070	18 583	16 094	16 541	0,61	0,60
Ústecký kraj	5,7	6,0	19 120	19 677	17 244	17 749	0,64	0,64
Liberecký kraj	3,8	3,7	18 826	19 327	16 833	17 535	0,59	0,55
Královéhradecký kraj	5,2	4,7	18 394	19 429	16 429	17 287	0,61	0,63
Pardubický kraj	4,7	4,3	17 979	19 105	15 932	16 880	0,61	0,63
Vysočina	4,9	4,6	18 360	18 715	16 361	16 960	0,59	0,61
Jihomoravský kraj	10,8	10,6	19 154	20 272	16 672	17 557	0,65	0,68
Olomoucký kraj	5,2	5,4	18 908	19 351	16 589	17 088	0,77	0,73
Zlínský kraj	5,3	5,0	18 642	19 786	16 539	17 423	0,59	0,61
Moravskoslezský kraj	11,2	11,0	19 100	19 838	17 380	18 077	0,66	0,64

Tab. 2.4.2.6 Podíly zaměstnanců, hrubé měsíční mzdy podle pohlaví, podle krajů v roce 2005

	Podíly zaměstnanců v %		Průměrná mzda v Kč			Medián mezd v Kč		
	muži	ženy	muži	ženy	% ženy	muži	ženy	% ženy
Česká republika	57,1	42,9	24 271	18 221	75,1	20 265	16 443	81,1
Hlavní město Praha	12,8	9,6	31 831	23 481	73,8	25 584	20 375	79,6
Středočeský kraj	5,3	3,6	24 052	17 917	74,5	20 775	16 498	79,4
Jihočeský kraj	3,0	2,4	21 556	16 565	76,8	18 717	15 633	83,5
Plzeňský kraj	3,0	2,3	22 406	17 450	77,9	20 050	16 287	81,2
Karlovarský kraj	1,4	1,1	20 619	16 123	78,2	17 987	15 015	83,5
Ústecký kraj	3,4	2,6	21 916	16 728	76,3	19 302	15 520	80,4
Liberecký kraj	2,1	1,6	21 256	16 769	78,9	18 965	15 960	84,2
Královéhradecký kraj	2,5	2,2	21 733	16 824	77,4	18 688	15 860	84,9
Pardubický kraj	2,4	1,9	21 181	16 573	78,2	18 078	15 192	84,0
Vysočina	2,7	1,9	20 663	15 908	77,0	18 345	14 786	80,6
Jihomoravský kraj	6,0	4,6	22 785	16 990	74,6	19 024	15 562	81,8
Olomoucký kraj	3,2	2,2	21 566	16 098	74,6	18 578	14 797	79,6
Zlínský kraj	2,9	2,1	22 195	16 486	74,3	18 972	15 129	79,7
Moravskoslezský kraj	6,5	4,5	21 947	16 815	76,6	19 644	15 784	80,4

Dojíždka za prací

Centrum dojíždky za prací je silně závislé na stávajícím územně správním uspořádání. Intenzita dojíždky je dána především přirozenou atraktivitou lokalit, která souvisí nejen s dlouhodobým historickým vývojem, ale i s ekonomickou úspěšností měst či regionů v současném transformačním období. Údaje zpracované v této části kapitoly byly získány z výsledků SLDB v roce 2001.

Největším centrem dojíždky za prací představoval SO ORP Plzeň, ve kterém bylo dosaženo kladného salda dojíždky podle všech odvětví ekonomické činnosti. Nejvíce osob dojíždělo za prací do sekundárního sektoru (průmysl, stavebnictví), celkové saldo dojíždky činilo 6 905 osob. Druhým nejsilnějším sektorem podle dojíždky se stal sektor služeb, saldo dojíždky bylo 6 823 osob. Do obou těchto sektorů dojížděl největší počet osob v rámci Plzeňského kraje. V primárním sektoru bylo dosaženo největšího salda dojíždky do SO ORP Rokycany (95 osob).

Největší záporná salda dojíždky byla zjištěna v SO ORP Nýřany: průmysl (-1 992 osob), stavebnictví (- 1 084 osob) a v sektoru služeb (- 2 934 osob). V SO ORP Nýřany vyjíždělo za prací více osob především do města Plzně. Záporná salda dojíždky znamenají nedostatek pracovních příležitostí v příslušných SO ORP a zpravidla se jedná o slabší centra v okolí větších měst. V okolí města Plzně patří kromě Nýřan k slabším centrům dojíždky SO ORP: Blovice Kralovice, Nepomuk, Přeštice, Rokycany, Stod, v okolí města Domažlice především SO ORP Horšovský Týn, v okolí města Klatov SO ORP Sušice a Horažďovice. SO ORP Stříbro a Tachov patří k městům s kladným saldem dojíždky.

Tab. 2.4.2.7 Saldo dojíždky za prací podle odvětví ekonomické činnosti podle SO ORP v roce 2001

Zdroj: SLDB 2001

	Rozdíl mezi vyjíždějícími a dojíždějícími zaměstnanými v SO ORP	z toho s uvedeným odvětvím ekonomické činnosti									
		celkem	z toho odvětví (sektor) ekonomické činnosti								
			primár. sektor	sekundární sektor			terciární sektor				
			A,B	C,D,E	F	G	H	I	K	M,N	ostatní
Kraj celkem	-5 970	-4 790	-102	-1 473	-783	-455	-726	-404	-523	-38	-286
v tom SO ORP:											
Blovice	-1 434	-1 263	4	-413	-191	-159	-9	-184	-176	-34	-101
Domažlice	300	279	38	253	-86	126	-50	35	-15	-12	-10
Horažďovice	-384	-273	-46	98	-80	-28	-46	-31	-108	-14	-18
Horšovský Týn	-1 711	-1 521	-30	-871	-55	-109	-84	-117	-160	-1	-94
Klatovy	320	325	36	28	-26	35	70	-35	290	-35	-38
Kralovice	-2 362	-2 008	-31	-784	-308	-197	-66	-250	-144	-60	-168
Nepomuk	-1 244	-1 110	-91	-462	-159	-116	-28	-107	-104	-3	-40
Nýřany	-7 244	-6 128	-118	-1 992	-1 084	-832	-135	-704	-641	-185	-437
Plzeň	16 260	13 793	65	4 459	2 446	1 735	5	1 992	1 505	511	1 075
Přeštice	-2 594	-2 210	-34	-669	-115	-275	-50	-233	-330	-70	-434
Rokycany	-2 847	-2 305	95	-829	-347	-293	-87	-313	-375	-55	-101
Stod	-1 759	-1 454	-18	-550	-340	-183	-76	-219	-285	-13	230
Stříbro	398	484	12	507	-73	-3	-6	-85	228	-33	-63
Sušice	-1 835	-1 605	-22	-542	-299	-114	-87	-136	-284	-43	-78
Tachov	166	206	38	294	-66	-42	-77	-17	76	9	-9

A + B zemědělství, myslivost, lesnictví, rybolov a chov ryb

C - E průmysl celkem

F stavebnictví

G obchod, opravy motor. vozidel a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost

H ubytování a stravování

I doprava, skladování a spoje

K činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti

L veřejná správa a obrana, sociální zabezp.

M vzdělávání

N zdravotní a sociální péče; veterinární činnosti

Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo

Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo (osoby mimo pracovní sílu) tvoří všechny osoby, které během referenčního období nebyly zaměstnány a nejsou současně charakterizovány ani jako nezaměstnané, tj. **nesplňují 3 základní podmínky nezaměstnanosti definované ILO.**

V průběhu let 2001 až 2005 se **vývoj ekonomicky neaktivního obyvatelstva** (obyvatelstvo 15-ti leté a starší) neustále zvyšoval do roku 2004. V roce 2005 se poprvé počet ekonomicky neaktivních snížil ve prospěch ekonomicky aktivních obyvatel. I když index_{2005/2001} dosáhl úrovně 102,3%, průměrná roční změna rostla o 0,6 %, představoval rok 2005 ve vývoji ekonomicky neaktivních zlom, který průměrné roční tempo růstu v porovnání s předchozím hodnoceným obdobím značně zpomalil.

Hlavní důvodem poklesu ekonomicky neaktivních obyvatel v roce 2005 bylo snížení starobních důchodců o 4,1% v důsledku prodlužující se doby odchodu do důchodu. V absolutní míře se počet starobních důchodců snížil o 4,2 tis. osob. Klesl i počet invalidních důchodců o 2,1 tis. osob, tj. pokles o 12,8%. Zvýšený počet studujících na středních a vysokých školách byl v meziročním srovnání zanedbatelný. V roce 2005 se meziročně zvýšil počet studujících na středních školách o 0,1 tis. osob a na vysokých školách o 0,2 tis. osob. Přírůstek studujících na vysokých školách byl v porovnání s meziročním přírůstkem v roce 2004 o 0,5 tis. studujících nižší. Nižší meziroční přírůstek v roce 2005 mohl být zčásti ovlivněn zlepšením pracovních příležitostí na trhu práce po vstupu do EU.

V roce 2005 se v porovnání s rokem 2004 snížil počet ekonomicky neaktivních u žen o 1,7 tis. osob (tj. o 1,4%) a u mužů o 1,3 tis. osob (tj. o 1,8%). Nejvíce se u obou pohlaví snížila skupina starobních důchodců u mužů o 2,5 tis. osob a u žen o 1,7 tis. osob.

2.4.3. Nezaměstnanost

Nezaměstnanost

Za **nezaměstnané** se podle metodiky Mezinárodní organizace práce (ILO) považují všechny osoby 15-leté a starší, které ve sledovaném období souběžně **splňovaly dále uvedené tři podmínky**.

- **nebyly zaměstnané, neodpracovaly ani jednu hodinu za mzdu nebo odměnu** v referenčním týdnu
- **hledaly aktivně práci**. Formou aktivního hledání práce se rozumí hledání prostřednictvím úřadu práce nebo soukromé zprostředkovatelské práce, dále hledání práce přímo v podnicích, využívání inzerce, podnikání kroků pro založení vlastní firmy, podání žádosti o pracovní povolení a licence nebo hledání zaměstnání jiným způsobem
- **byly připraveny k nástupu do práce**, tj. během referenčního období byly k dispozici okamžitě nebo později do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo zaměstnání ve vlastním podniku

Výjimku tvoří osoby, které práci nehledají, protože ji již našly, ale nástup je stanoven na dobu nejpozději do 14 dnů. Tyto osoby jsou podle definice Eurostatu zařazeny rovněž mezi nezaměstnané.

V letech 2001 až 2005 se v Plzeňském kraji **počet nezaměstnaných dle VŠPS** (roční průměr) snížil o 11,0%, průměrná roční změna klesla o 2,9%. V absolutní míře se počet nezaměstnaných snížil ze 16,3 tis. osob v roce 2001 na 14,5 tis. osob v roce 2005, tj. snížení v absolutní míře o 1,8 tis. osob.

Neumístění uchazeči o zaměstnání jsou občané trvale bydlící v příslušné oblasti, kteří nejsou v pracovním nebo obdobném vztahu k zaměstnavateli ani nevykonávají samostatnou výdělečnou činnost a kteří požádali úřad práce o zprostředkování vhodného zaměstnání.

Naopak **počet neumístěných uchazečů o práci k 31.12. dle MPSV** v časové řadě let 2001 až 2005 vzrostl o 10,3%, průměrná roční změna rostla o 2,5%. V absolutní míře se počet uchazečů u práci zvýšil z 18 580 osob v roce 2001 na 20 500 osob v roce 2005, tj. zvýšení o 1 920 osob. V období 2001 až 2005 vzrostl počet neumístěných žen o 14,9%.

Uvedené rozdíly mezi počty nezaměstnaných (vymezených dle výše uvedené definice) z VŠPS a počty uchazečů o zaměstnání dle MPSV spočívají v rozdílných metodikách. Uchazeči o zaměstnání evidovaní u úřadu práce, ale neschopní nastoupit práci do 14 dnů nepatří dle metodiky VŠPS do skupiny nezaměstnaných, ale jsou zařazeni do skupiny ekonomicky neaktivních obyvatel, nebo uchazeči o zaměstnání evidovaní u úřadu práce, kteří odpracují alespoň jednu hodinu za mzdu nebo odměnu, jsou dle metodiky VŠPS zahrnuti ve skupině zaměstnaných.

Z důvodu sjednocení metodiky mezi MPSV a ČSÚ se k 31. 7. 2004 začali na úřadech práce sledovat **dosazitelní neumístění uchazeči**. I po sjednocení metodiky se při hodnocení nezaměstnanosti objevují rozdíly z hlediska času a sezónnosti. Zatímco VŠPS hodnotí nezaměstnanost prostřednictvím ročního průměru, úřady práce sledují nezaměstnanost jakou stavovou veličinu.

Dosažitelní neumístění uchazeči o zaměstnání jsou evidovaní nezaměstnaní (vč. Občanů EU a EHP), kteří mohou nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného místa, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí do zaměstnání.

Počet dosažitelných neumístěných uchazečů k 31.12. dle MPSV se snížil z 19 645 v roce 2004 na 19 315 v roce 2005, tj. snížení o 1,7%. V roce 2005 se v meziročním porovnání počet žen (dosažitelní uchazeči) zvýšil o 0,5%.

Míra nezaměstnanosti vyjadřuje procentuálním způsobem podíl nezaměstnaných (čítatel) na celkové pracovní síle (jmenovatel).

Míra obecné nezaměstnanosti představuje ukazatel, který je získán z výsledků VŠPS dle metodiky (ILO), v čitateli a ve jmenovateli jsou šetřené osoby uváděny podle místa pobytu. **Míra registrované nezaměstnanosti** platná do 30.6. 2004 je mírou nezaměstnanosti, kde v čitateli počet nezaměstnaných představuje počet neumístěných uchazečů o zaměstnání (ke konci období) a ve jmenovateli disponibilní pracovní síla, tj. součet zaměstnaných z VŠPS a neumístěných uchazečů (roční klouzavý průměr).

Míra registrované nezaměstnanosti platná od 1.7. 2004 je mírou nezaměstnanosti, kde v čitateli počet nezaměstnaných představuje počet dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání (ke konci období) a ve jmenovateli disponibilní pracovní síla, tj. součet počtu zaměstnaných z VŠPS, pracujících cizinců registrovaných na úřadech práce nebo s platným povolením k zaměstnání či živnostenským oprávněním a počtu dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání (roční klouzavý průměr).

V roce 2001 dosáhla v Plzeňském kraji **míra obecné nezaměstnanosti** (roční průměr) 5,7%, v roce 2005 klesla na 5,1%, rozdíl činil 0,6 procentního bodu. V roce 2005 představoval meziroční pokles míry obecné nezaměstnanosti 0,7 procentního bodu. V období 2001 až 2005 se míra obecné nezaměstnanosti u žen zvýšila ze 6,5% na 7,2%, tj. vzestup o 0,7 procentního bodu, v roce 2005 meziročně vzrostla o 0,1 procentního bodu.

V roce 2005 činila **míra registrované nezaměstnanosti** k 31.12. (podle nové metodiky) 6,45%, v porovnání s rokem 2004 klesla o 0,29 procentního bodu. V pořadí krajů se Plzeňský kraj umístil na třetím místě za Středočeským krajem a před Jihočeským krajem. V České republice dosáhla v roce 2005 míra registrované nezaměstnanosti 8,88%.

Míra registrované nezaměstnanosti k 31.12. 2005 představovala u žen 7,93%, u mužů 5,31%, tj. rozdíl o 2,62 procentních bodů. Míra obecné nezaměstnanosti v roce 2005 (roční průměr) dosáhla rozdílu mezi muži a ženami 3,7 procentních bodů.

V roce 2005 se v porovnání s rokem 2004 snížil počet absolventů a mladistvých (dosažitelní neumístění uchazeči o zaměstnání) o 12,4%. Zlepšení situace na trhu práce u této skupiny je podmíněna jejich větší flexibilitou, ochotou stěhovat se za prací a většími jazykovými znalostmi.

Počet uchazečů o zaměstnání se ZP se zvyšoval. V roce 2005 v porovnání s rokem 2004 se jejich počet zvýšil o 4,2%. Povinnost firem zaměstnávat osoby se ZP byla vymezena limitem nad 25 přepočtených zaměstnanců. Situace umístit občany se ZP je obtížnější především ve venkovských oblastech okresů se špatnou dopravní obsluhovaností a především, tam kde se vyskytují malé firmy, které nemají povinnost tyto občany zaměstnávat.

V roce 2005 se v porovnání s rokem 2001 se zvýšil počet volných pracovních míst o 11,5%. V roce 2005 připadlo na 1 volné pracovní místo 4,9 dosažitelného neumístěného uchazeče. V počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo se umístil Plzeňský kraj na druhém místě za Hl. městem Prahou.

Tab. 2.4.3.1 Regionální rozdíly v nezaměstnanosti podle krajů

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

	Dosažitelní neumístění uchazeči na 1 000 obyvatel středního stavu		Počet dosažitelných neumístěných uchazečů na 1 volné pracovní místo		Míra registrované nezaměstnanosti		Míra registrované nezaměstnanosti 2005	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005	muži	ženy
Česká republika	49,9	47,0	10,0	9,2	9,47	8,88	7,60	10,53
Hlavní město Praha	20,9	19,1	1,7	2,0	3,58	3,25	2,80	3,81
Středočeský kraj	36,6	33,5	6,4	5,5	6,85	6,25	4,99	7,96
Jihočeský kraj	34,0	35,0	6,6	8,3	6,59	6,69	5,49	8,25
Plzeňský kraj	35,8	35,1	4,4	4,9	6,74	6,45	5,31	7,93
Karlovarský kraj	59,5	57,0	15,1	14,4	10,75	10,28	9,44	11,36
Ústecký kraj	84,6	81,1	23,6	24,6	15,85	15,41	13,62	17,69
Liberecký kraj	44,1	41,2	7,4	7,3	8,22	7,73	6,50	9,32
Královéhradecký kraj	38,9	38,0	10,3	7,6	7,67	7,33	6,33	8,63
Pardubický kraj	45,5	42,9	11,3	9,2	8,94	8,35	7,14	9,95
Vysočina	45,2	42,3	18,4	11,3	8,85	8,23	6,63	10,36
Jihomoravský kraj	55,6	53,2	18,1	10,3	10,69	10,21	8,87	11,93
Olomoucký kraj	58,7	53,5	14,8	12,0	11,97	10,65	9,10	12,72
Zlínský kraj	49,2	46,3	16,5	13,2	9,53	9,27	7,75	11,28
Moravskoslezský kraj	79,2	72,8	37,3	27,6	15,59	14,23	12,47	16,50

V okrese Domažlice se v průběhu posledních dvou let podařilo nezaměstnanost stabilizovat. V roce 2005 činila míra registrované nezaměstnanosti 6,45% a okres Domažlice se mezi okresy Plzeňského kraje umístil na čtvrtém místě. Meziročně klesla míra registrované nezaměstnanosti o 0,29 procentních bodů, počet volných míst se zvýšil o 26,6%, počet dosažitelných neumístěných uchazečů se snížil o 2 %. Na 1 volné pracovní místo připadlo 5,5 dosažitelného neumístěného uchazeče. Ke stabilizaci nezaměstnanosti přispěl vznik menších v převážné většině zahraničních firem. Jednodušší výroby byly přesunuty na východ za levnější pracovní silou. Firmy se začaly orientovat spíše na složitější výrobu. Struktura vzdělání se postupně přibližovala požadavkům trhu práce. V budoucnosti se počítá s vybudováním průmyslových zón v oblasti Domažlic, Horšovského Týna, Holýšova a Poběžovic.

Okres Klatovy patřil jako jediný k okresům s nepatrně rostoucí mírou registrované nezaměstnanosti. V roce 2005 dosáhla míra registrované nezaměstnanosti 8,59%, v rámci okresů Plzeňského kraje se umístil na šestém předposlední místě. Meziročně vzrostla míra registrované nezaměstnanosti o 0,08 procentních bodů, počet volných míst se snížil o 12,3%, počet dosažitelných neumístěných uchazečů se zvýšil o 5,4%. Na 1 volné pracovní místo připadlo 7,8 dosažitelného neumístěného uchazeče. Na rostoucí nezaměstnanosti se podílelo rušení textilních provozů např. Jitex Horažďovice, snižování pracovníků ve firmě Joka. K rušení textilních provozů přispěl dovoz levného textilu z Číny. Na vyšší nezaměstnanost trvale působí nepříznivé přírodní podmínky, špatná dopravní obslužnost.

Nejvýrazněji se zlepšila nezaměstnanost **v okrese Plzeň-město**. V roce 2005 dosáhla míra registrované nezaměstnanosti 5,53%, podle nejnižší míry nezaměstnanosti se umístil mezi okresy Plzeňského kraje na druhém místě. Meziročně se snížila míra registrované nezaměstnanosti o 0,68 procentních bodů, počet volných míst se snížil o 16,9%, počet dosažitelných neumístěných uchazečů se snížil o 7,7%. Na 1 volné pracovní místo připadlo 2,4 dosažitelného neumístěného uchazeče. Ke zlepšení nezaměstnanosti přispělo silné ekonomické zázemí města Plzně. Z hlediska demografického představuje Plzeň vysokou koncentraci obyvatelstva, která je spojena s vysokou kvalifikací dostupné pracovní síly. V městském industriálním parku Borská pole vznikala celá řada firem: Fuji Koyo Czech – výroba komponentů řízení pro automobilový průmysl, Astric – sklad s diskontním prodejem, Daikin Industries Czech Republic – výroba klimatizačních zařízení, Izos výroba izolačních dvojskel, Koyo Steering Systems Czech (od 1.2.2006 JTEKT Automotive Czech Plzeň, s.r.o.) – výroba komponentů řízení pro automobilový průmysl, Mercedes Benz Engineering – technologické centrum se zkušební a vývojovou dílnou, Tatung – výroba televizorů s obrazovkami z tekutých krystalů i z plazmy a osobních počítačů, Typos, tiskařské závody- tiskárna, tiskařské práce, Viza Auto CZ - výroba rámu sedaček pro automobilový průmysl, Value Engineering Services – výzkumné a vývojové a testovací centrum. Přítomnost Západočeské univerzity vytváří prostor pro rozvoj výzkumu a vývoje a vzájemného propojení s vědeckotechnickým parkem.

Okres Plzeň-jih je v Plzeňském kraji tradičně okresem s nejnižší mírou registrované nezaměstnanosti. V roce 2005 dosáhla míra registrované nezaměstnanosti 4,74%. Meziročně se snížila míra registrované nezaměstnanosti o 0,15 procentních bodů, počet volných míst se snížil o 28,9%, počet dosažitelných neumístěných uchazečů se zvýšil o 0,7%. Na 1 volné pracovní místo připadlo 7,6 dosažitelného neumístěného uchazeče. Nízká nezaměstnanost souvisí s dobrým dopravním spojením s Plzní a ochotou obyvatel dojíždět za prací. Okres Plzeň-jih osidlují plzeňští obyvatelé (výstavba rodinných domů), kteří jsou trvale zaměstnáni, a tím i částečně přispívají k udržení nízké nezaměstnanosti v okrese. V průmyslové zóně Stod vznikala celá řada zahraničních firem: SWA, s.r.o.- stavba strojů s mechanickým pohonem, výroba portálových fréz, Murr CZ, s.r.o.- elektronika, transformátory, izolované vedení, Glaverbel Stod s.r.o.- zpracování a opracování plochého, bezpečnostního a stavebního skla a výroba izolačních dvojskel. K dalším významným firmám v průmyslové zóně Dobřan patří Loma Systems s.r.o.- instalace elektronických strojů.

Okres Plzeň-sever je v rámci Plzeňského kraje třetím okresem s nejnižší mírou registrované nezaměstnanosti. V roce 2005 dosáhla míra registrované nezaměstnanosti 5,79%. Meziročně se snížila míra registrované nezaměstnanosti o 0,07 procentních bodů, počet volných míst se zvýšil o 45,3%, počet dosažitelných neumístěných uchazečů se zvýšil o 1,6%. Na 1 volné pracovní místo připadlo 5,6 dosažitelného neumístěného uchazeče. Faktory, které přispívají k udržení relativně nízké nezaměstnanosti, jsou obdobné jako v okrese Plzeň-jih. Z významných firem, které přispěly k udržení zaměstnanosti v okrese je třeba zmínit firmu Amagasaki Pipe Czech s.r.o. v okolí Kožlan s výrobou plastových součástí.

Okres Rokycany patří v Plzeňském kraji s mírně podprůměrnou mírou registrované nezaměstnanosti, kterou se v porovnání s předcházejícími léty dařilo snižovat. V roce 2005 dosáhla míra registrované nezaměstnanosti 6,78%. Meziročně se snížila míra registrované nezaměstnanosti o 0,31 procentních bodů, počet volných míst se zvýšil o 13,2%, počet dosažitelných neumístěných uchazečů se snížil o 5,1%.

Na 1 volné pracovní místo připadlo 10,9 dosažitelného neumístěného uchazeče. Okres Rokycany lze z hlediska dopravní obslužnosti rozdělit do několika oblastí. Výhodněji umístěná oblast okresu Rokycany leží v blízkosti dálnice D5 (spojnice mezi Prahou a Plzní) představuje oblast s větší příležitostí pracovních míst. Největším zaměstnavatelem v okrese se stala firma Borgers CS spol. s.r.o., která se zabývá výrobou průmyslových a užitkových textilií. Zvýšený počet zaměstnanců byl zaznamenán ve firmě Eu WE Eugen Wexler ČR, s.r.o., která zpracovává a opracovává plasty. K oblastem s nízkou dopravní obslužností patří údolí řeky Berounky a jihovýchodní část okresu v oblasti Brd. V těchto oblastech existuje vysoká nezaměstnanost, kde se ani v budoucnosti neočekává zlepšení.

Okres Tachov představuje v Plzeňském kraji okres s nejvyšší mírou registrované nezaměstnanosti, kterou se v posledních dvou letech dařilo snižovat. Okres Tachov se zařadil po okrese Plzeň-město na druhé místo s nejrychleji klesající mírou registrované nezaměstnanosti. V roce 2005 dosáhla míra registrované nezaměstnanosti 8,62%. Meziročně se snížila míra registrované nezaměstnanosti o 0,37 procentních bodů, počet volných míst klesl o 36,8%, počet dosažitelných neumístěných uchazečů se snížil o 1,1%. Na 1 volné pracovní místo připadlo 13,9 dosažitelného neumístěného uchazeče. Na poklesu nezaměstnanosti se nejvíce podílely firmy v oblasti Stříbra: Siemens zaměřený na výrobu svazků pro automobily a firma Kermi s.r.o. orientující se na výrobu radiátorů. K dalším významným zaměstnavatelům patří firma Ideal v blízkosti Boru u Tachova, která se zabývá výplní do automobilů. Na celkově vyšší nezaměstnanost působí celá řada nepříznivých faktorů: vyšší nadmořská výška s malým počtem venkovských sídel se špatným dopravním spojením, a s tím souvisí i nižší počet podnikatelských záměrů.

Tab. 2.4.3.2 Nezaměstnanost v okresech Plzeňského kraje v letech 2004 - 2005 (stav k 31. 12.)

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

	Počet dosažitelných neumístěných uchazečů			Míra registrované nezaměstnanosti v %		
	2004	2005	Index 2005/2004	2004	2005	Rozdíl v procentních bodech
Plzeňský kraj	19 645	19 315	98,3	6,74	6,45	-0,29
Domažlice	2 077	2 035	98,0	6,51	6,45	-0,06
Klatovy	3 679	3 876	105,4	8,51	8,59	0,08
Plzeň-město	5 470	5 051	92,3	6,21	5,53	-0,68
Plzeň-jih	1 735	1 747	100,7	4,89	4,74	-0,15
Plzeň-sever	2 281	2 318	101,6	5,86	5,79	-0,07
Rokycany	1 680	1 595	94,9	7,09	6,78	-0,31
Tachov	2 723	2 693	98,9	8,99	8,62	-0,37

Pro účely hodnocení vývoje nezaměstnanosti v SO ORP v letech 2000 - 2005 byly míry registrované nezaměstnanosti přepočítány jako podíl neumístěných uchazečů k 31.12. od MPSV na ekonomicky aktivních (podle SLBD k 1.3. 2001).

Nezaměstnanost se nejvíce snížila v SO ORP Plzeň, kde významnou roli sehrál Městský industriální park. Tradičně silně zastoupené obory strojírenství, elektrotechnika, potravinářství, výroba stavební keramiky byly doplněny především o elektroniku a informační technologie. Rozvíjely se aktivity související s automobilovým průmyslem. Nejhorší situace ve vývoji nezaměstnanosti se projevila v SO ORP Klatovy, kde k nedostatku pracovních míst přispívá velký počet malých venkovských sídel, špatná dopravní obslužnost, nízká hustota obyvatel a obtížné přírodní podmínky (vyšší nadmořská výška). I když se index počtu nezaměstnaných uchazečů v SO ORP Klatovy snížil o 24,2 procentních bodů, stále dosahoval nejvyšší hodnoty ze všech SO ORP v Plzeňském kraji.

Tab. 2.4.3.3 Vývoj nezaměstnanosti v SO ORP v letech 2000 - 2005 (k 31. 12.)

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

	Index počtu uchazečů o zaměstnání (%) rok 2005 k roku		Rozdíl podílů z celkového počtu uchazečů 2005 - 2002 (procentní body)					Rozdíl míry nezaměstnanosti (procentní body) rok 2005 k roku	
			osob ve věku		osob s délkou evidence		žen		
	2000	2002	do 24 let	50 a více let	do 6 měsíců	nad 12 měsíců		2000	2002
Plzeňský kraj celkem	110,6	101,4	-5,5	6,0	-2,0	2,6	2,6	0,69	-0,11
v tom správní obvody:									
Blovice	115,5	97,9	-4,2	2,3	-8,8	10,2	3,1	0,69	0,10
Domažlice	169,1	110,8	-5,0	6,0	-9,1	11,4	2,6	2,70	0,64
Horažďovice	127,0	129,0	-9,7	4,8	-3,0	6,1	3,7	1,71	1,81
Horšovský Týn	144,9	106,0	-6,1	10,4	-8,7	12,4	3,2	2,21	0,40
Klatovy	164,9	140,7	-6,1	7,1	0,8	2,2	2,3	3,25	2,39
Kralovice	107,3	100,7	-7,8	7,8	-3,8	3,1	4,6	0,57	0,06
Nepomuk	111,1	106,7	-3,5	5,3	-5,1	-1,3	-1,3	0,64	0,40
Nýřany	124,6	106,1	-4,0	5,2	-5,3	6,3	-0,7	1,18	0,34
Plzeň	86,0	85,0	-5,3	5,5	0,7	-1,6	3,7	-1,01	-1,09
Přeštice	132,9	119,6	-5,7	5,6	-5,9	6,5	3,0	1,33	0,88
Rokycany	95,2	99,8	-7,2	6,9	-3,5	7,0	0,8	-0,37	-0,02
Stod	131,1	105,1	-8,8	4,0	-8,8	10,1	4,2	1,36	0,28
Stříbro	94,6	97,4	-6,9	9,1	4,8	-3,7	5,9	-0,57	-0,27
Sušice	126,1	104,7	-4,6	2,7	-1,6	-1,5	3,3	2,50	0,54
Tachov	126,3	109,1	-2,7	7,2	-2,6	3,3	1,9	2,04	0,81

2.4.4 Školství, zdravotnictví, sociální péče

Školství

V roce 2005 tvořilo síť předškolních a školských zařízení v Plzeňském kraji 255 mateřských škol, 204 základních škol, 14 gymnázií, 32 středních odborných škol a 27 středních odborných učilišť. Vysokoškolské vzdělání v kraji poskytovala Západočeská univerzita na svých 7 fakultách a Vysoká škola v Plzni, obecně prospěšná společnost s bakalářským studiem zdravotních oborů a lékařská fakulta Univerzity Karlovy.

Tab. 2.4.4.1 Mateřské a základní školy

Zdroj: ÚIV

	Školní rok						Rozdíl 2005 - 2000
	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	
Mateřské školy	304	299	291	262	258	255	-49
třídy	656	651	652	665	651	644	-12
děti	14 426	14 254	14 466	15 004	14 876	14 844	418
učitelé	1 265	1 238	1 233	1 265	1 249 ¹⁾	1 204	x
počet dětí na třídu	22,0	21,9	22,2	22,6	22,9	23,0	1
Základní školy	219	216	213	210	207	204	-15
třídy	2 520	2 463	2 399	2 332	2 238	2 173	-347
žáci	54 842	53 441	51 774	49 758	47 641	45 883	-8 959
učitelé	3 549	3 502	3 441	3 395	3 266 ¹⁾	3 279	x
počet žáků na třídu	21,8	21,7	21,6	21,3	21,3	21,1	-0,7

¹⁾ včetně speciálních škol a škol při zařízení ústavní výchovy- přepočtené na plně zaměstnané

V časové řadě let 2000 až 2005 se snižoval počet mateřských škol a tříd. Ve většině případů se snižování počtu mateřských škol týkalo především jejich slučování. Počet dětí navštěvujících mateřskou školu v Plzeňském kraji se v roce 2005 v porovnání s rokem 2000 zvýšil o 3,1%. Ve sledovaném období se počet dětí navštěvujících mateřskou školu zvýšil nejvíce v okresech Plzeň-město o 7,7% a Domažlice o 3,8%, pouze v jediném okrese Tachov se snížil o 6,2%. V roce 2005 se v porovnání s rokem 2000 vyskytoval větší

počet dětí ve věkové skupině 3 a 4 let. Růst dětí v nižších věkových skupinách souvisí s přechodně nepatrně zvýšenou porodností, protože do věku matek se dostaly populačně silnější ročníky. Počet dětí na jednu třídu se zvýšil z 22 dětí v roce 2000 na 23 dětí v roce 2005.

V základním školství se snižoval počet škol, tříd, učitelů a žáků. Počet dětí, které navštěvují základní školu, klesl v rozmezí let 2000-2005 o 8 959 dětí, což se nepříznivě projevilo ve slučování a rušení škol. Počet žáků v základních školách se snížil ve všech okresech Plzeňského kraje. Snížení žáků se pohybovalo v rozmezí 13,2% až 18%. Počet dětí na jednu třídu se prakticky nezměnil. V roce 2000 připadlo zhruba na jednu třídu 22 dětí, v roce 2005 přibližně 21 dětí. Na úbytek žáků v základním školství má vliv nepříznivý demografický vývoj. Silnější ročníky opouští základní školy a nastupují generace narozené v období s nižší porodností. Krátkodobě se tento vývoj změní, jakmile se do škol dostanou děti narozené matkám z populačně silnějších ročníků. V delším časovém horizontu se znovu projeví úbytkem dětí. Podle populační prognózy do roku 2050 bude i nadále hlavním faktorem snížení počtu obyvatel relativně nízká porodnost, která přispěje k významnému populačnímu stárnutí.

Tab. 2.4.4.2 Mateřské a základní školy

Zdroj: ÚIV

	Mateřské školy		Index 2005/2000	Mateřské školy		Index 2005/2000	Mateřské školy		Index 2005/2000
	školy			třídy			děti		
	2000/2001	2005/2006		2000/2001	2005/2006		2000/2001	2005/2006	
Plzeňský kraj	304	255	83,9	656	644	98,2	14 426	14 844	102,9
Domažlice	47	36	76,6	83	81	97,6	1 734	1 800	103,8
Klatovy	57	43	75,4	105	105	100,0	2 318	2 392	103,2
Plzeň-město	54	46	85,2	161	164	101,9	3 711	3 998	107,7
Plzeň-jih	42	39	92,9	78	79	101,3	1 864	1 913	102,6
Plzeň-sever	44	42	95,5	101	99	98,0	2 107	2 114	100,3
Rokycany	23	20	87,0	54	51	94,4	1 162	1 192	102,6
Tachov	37	29	78,4	74	65	87,8	1 530	1 435	93,8

dokončení

	Základní školy		Index 2005/2000	Základní školy		Index 2005/2000	Základní školy		Index 2005/2000
	školy			třídy			žáci		
	2000/2001	2005/2006		2000/2001	2005/2006		2000/2001	2005/2006	
Plzeňský kraj	219	204	93,2	2 520	2 173	86,2	54 842	45 883	83,7
Domažlice	28	26	92,9	291	249	85,6	6 227	5 253	84,4
Klatovy	47	42	89,4	424	363	85,6	9 013	7 516	83,4
Plzeň-město	33	29	87,9	643	551	85,7	14 997	12 302	82,0
Plzeň-jih	32	28	87,5	314	273	86,9	6 727	5 839	86,8
Plzeň-sever	36	36	100,0	367	314	85,6	7 377	6 224	84,4
Rokycany	19	19	100,0	227	191	84,1	4 673	3 854	82,5
Tachov	24	24	100,0	254	232	91,3	5 828	4 895	84,0

Údaje za školství v SO ORP byly k dispozici za jiné časové období, a územně se SO ORP nekryjí s hranicemi okresů, proto je třeba údaje za SO ORP hodnotit odděleně.

V roce 2004 se v porovnání s rokem 2000 zvýšil relativně nejvíce počet dětí navštěvujících mateřské školy v SO ORP Horažďovice o 12%, v absolutní míře vzrostl nejvíce počet dětí v mateřských školách SO ORP Plzeň (291 dětí). Největší úbytek dětí v mateřských školách byl zaznamenán v SO ORP Stříbro (index $_{2004/2000}$ 91,7) a v SO ORP Tachov (index $_{2004/2000}$ 96,1).

V hodnoceném období se počet dětí navštěvujících základní školu (včetně základní školy pro 1.-5. ročník) snížil ve všech SO ORP Plzeňského kraje. V absolutní míře ubylo nejvíce žáků v základní školách v SO ORP Plzeň (2 329 žáků), v relativní míře se nejvíce snížil počet žáků v základních školách v SO ORP Nýřany (index $_{2004/2000}$ 84,1) a Sušice (index $_{2004/2000}$ 84,2).

Tab. 2.4.4.3 Žáci mateřských a základních škol

Zdroj: ÚIV

	Mateřské školy		Základní školy (1. - 5. ročník)		Základní školy (1. - 9. ročník)	
	2000/2001	2004/2005	2000/2001	2004/2005	2000/2001	2004/2005
Plzeňský kraj	14 426	14 876	4 186	3 001	50 656	44 640
v tom SO ORP:						
Blovice	279	300	40	32	1 052	942
Domažlice	1 180	1 223	393	312	3 861	3 413
Horažďovice	283	317	13	13	1 375	1 298
Horšovský Týn	381	387	262	100	1 063	1 097
Klatovy	1 391	1 430	305	270	4 876	4 226
Kralovice	675	673	158	100	2 107	1 897
Nepomuk	314	335	120	64	963	895
Nýřany	1 331	1 365	308	270	4 459	3 738
Plzeň	4 091	4 382	1 393	879	14 874	13 059
Přeštice	607	610	196	174	2 002	1 867
Rokycany	1 162	1 154	271	217	4 402	3 816
Stod	576	608	71	30	2 006	1 857
Stříbro	472	433	140	124	1 793	1 533
Sušice	626	642	214	187	2 230	1 870
Tachov	1 058	1 017	302	229	3 593	3 132

V Plzeňském kraji se ve středním školství zvyšoval počet studentů. V roce 2005 v porovnání s rokem 2000 vzrostl počet studentů na středních odborných školách o 15,3% a na gymnáziích o 2,7%. Největší přírůstek studentů na středních odborných školách byl zjištěn v okresech Plzeň-jih (57,9%) a v Domažlicích (46,2%), na gymnáziích v okrese Plzeň-jih (8,0%) a Rokycany (6,1%). Zvýšený počet studujících na středních školách potvrzuje rostoucí poptávku po kvalitnějším vzdělání a snahu po lepším uplatnění absolventů na trhu práce. Počet studentů připadajících na jednu třídu se prakticky nezměnil. Na střední odborné škole připadlo na jednu třídu 27 studentů a na gymnáziu 29 studentů.

V Plzeňském kraji se v roce 2005 v porovnání s rokem 2000 zvýšil počet učňů o 1,4%. V posledních třech letech se začal zvyšovat počet učňů v oboru s maturitou. V okresech Plzeňského kraje se zvýšil nejvíce počet učňů v okresech Domažlice (23,8%) a Rokycany (18,5%). V roce 2000 připadlo na jednu třídu přibližně 22 učňů, v roce 2005 v průměru 24 učňů. Plzeňský kraj patří především ke krajům s průmyslovou tradicí, kde uplatnění dělnických profesí na trhu práce má svůj klíčový význam.

Tab. 2.4.4.4 Střední školy

Zdroj: ÚIV

	Školní rok						Rozdíl 2004 - 2000
	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	
Střední odborná učiliště							
třídy	29	28	28	28	27	30	1
učitelé	454	424	418	434	433	418	-36
mistři odborného výcviku	584	571	603	665	721	944	360
učni	409	392	408	393	388	491	82
počet učňů na třídu	9 889	10 145	10 108	10 302	10 239	10 044	155
Gymnázia	22	24	24	24	24	24	2
třídy	14	14	14	14	14	14	0
učitelé	226	227	240	233	231	227	1
studenti	516	512	533	557	533	465	-51
počet studentů na třídu	6 353	6 376	6 656	6 624	6 564	6 526	173
Střední odborné školy							
třídy	32	33	34	33	33	32	0
učitelé	388	380	391	396	413	421	33
studenti	1 016	1 037	1 120	1 131	1 176	887	-129
počet studentů na třídu	10 416	10 443	10 511	10 882	11 272	11 442	1 026
Vyšší odborné školy							
studijní skupiny	27	27	27	27	27	27	0
učitelé	5	5	5	5	5	5	0
studenti	42	46	45	48	44	44	2
	158	155	125	132	117	80	-78
	897	1 045	1 024	1 113	1 046	1 120	223

¹⁾ včetně speciálních škol a škol při zařízení ústavní výchovy- přepočtené na plně zaměstnané

²⁾ přepočtené na plně zaměstnané

Plzeňské vyšší odborné školy patří ke školám s perspektivním rozvojem. Podpora existujících vyšších odborných škol, přispěla k vyššímu počtu studujících na těchto školách. V časové řadě let 2000 až 2005 se počet studujících na vyšších odborných školách zvýšil o 24,9%.

Tab. 2.4.4.5 Studenti středních škol

Zdroj: ÚIV

	Střední odborná učiliště		Index 2005/2000	Gymnázia		Index 2005/2000	Střední odborné školy		Index 2005/2000
	2000/2001	2005/2006		2000/2001	2005/2006		2000/2001	2005/2006	
Plzeňský kraj	9 889	10 044	101,6	6 353	6 526	102,7	10 416	11 442	109,9
Domažlice	780	966	123,8	469	495	105,5	743	1 016	136,7
Klatovy	1 400	1317	94,1	927	981	105,8	1 250	1 461	116,9
Plzeň-město	5 443	5 249	96,4	3 331	3 366	101,1	7 477	7 640	102,2
Plzeň-jih	620	668	107,7	327	353	108,0	190	300	157,9
Plzeň-sever	428	442	103,3	322	318	98,8	185	216	116,8
Rokycany	739	876	118,5	413	438	106,1	216	314	145,4
Tachov	479	526	109,8	564	575	102,0	355	495	139,4

V létech 2000 až 2005 se výrazně zvyšoval počet studentů studujících na vysokých školách. V Plzeňském kraji vzrostl počet studentů se státním občanstvím ČR studujících na vysokých školách o 50,2%. Počet míst v bakalářském studiu byl podstatně rozšířen, a tím se zvýšil počet studujících v bakalářském studijním programu. V roce 2005 se v porovnání s rokem 2000 zvýšil počet studujících v bakalářském studijním programu o 272,0%. Vzhledem k tomu, že pouze část studentů bakalářského studia pokračuje v dalším magisterském studiu, počet studentů v magisterském se v roce 2005 v porovnání s rokem 2000 snížil o 7,5%.

Západočeská univerzita vznikla v roce 1991 a v současné době má sedm fakult: aplikovaných věd, ekonomickou, elektrotechnickou, filozofickou, pedagogickou, právní a strojní. Od září 1993 je na univerzitě ve shodě s požadavky Evropské unie zaveden kreditní systém studia, který umožňuje studentům se samostatně rozhodovat o studijní zátěži. V akademickém roce 1996-97 prošly technické fakulty úspěšnou akreditací Evropské federace národních inženýrských asociací a jejich absolventi mohou získat při splnění určitých podmínek titul euroinženýr (EUR ING).

Výzkum a vývoj se stává vedle vzrůstající odborné kvality důležitějším zdrojem finančních prostředků, která univerzita nezbytně potřebuje ke své činnosti. Univerzita je těsně spjata s vědecko-technickým parkem (VTP), který byl založen v roce 1996. Dlouhodobý strategický výhled umožní Západočeské univerzitě začlenění do evropského vzdělávacího a výzkumného prostoru.

Od roku 1945 je v Plzni umístěna lékařská fakulta Univerzity Karlovy, kde posluchači mohou studovat ve dvou studijních oborech všeobecném lékařství a stomatologii. Vzdělání ve zdravotnických oborech umožňuje soukromá neuniverzitní škola Vysoká škola v Plzni, o.p.s.

Tab. 2 4.4.6 Vysoké školy

Zdroj: ÚIV

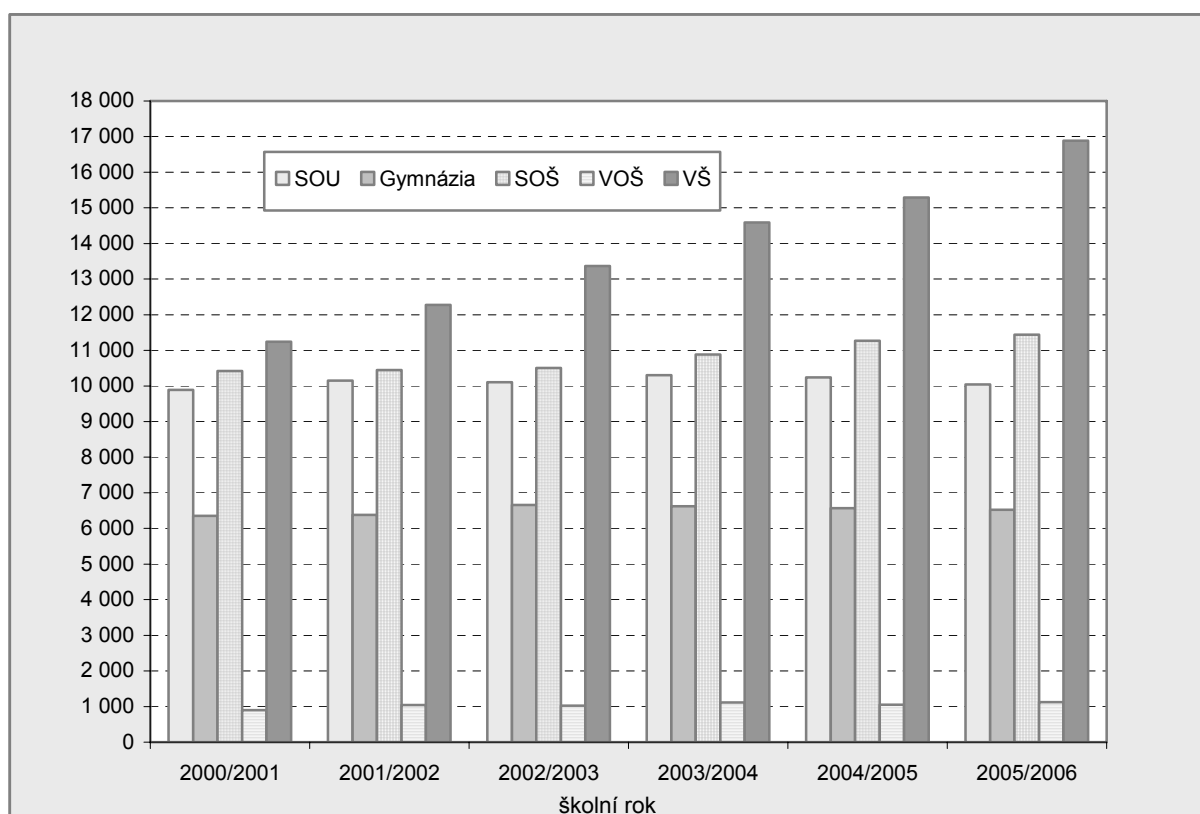
	Školní rok						Rozdíl 2005 - 2000
	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	
Vysoké školy	1	1	2	2	2	2	1
fakulty	7	7	7	7	7	7	0
studenti se státním občanstvím ČR	11 243	12 271	13 368	14 594	15 287	16 887	5 644
v bakalářském programu	2 126	2 380	3 372	4 889	6 147	7 909	5 783
v magisterském programu	8 668	9 345	9 374	8 921	8 249	8 017	-651
v doktorském programu	449	546	622	784	891	961	512
studující cizinci	302	352	389	426	525	641	339

Vývoj počtu mateřských škol odpovídal v období 2000 až 2005 demografickému vývoji. Tendence vývoje v počtu těchto zařízení byly obdobné, jak v Plzeňském kraji, tak v České republice. Počet mateřských škol se

v důsledku slučování snižoval, i když se v posledních dvou letech začal zvyšovat počet dětí ve věku 3 až 4 let, což bylo ovlivněno přechodně zvýšenou porodností. Počet dětí připadajících na jednu třídu byl prakticky shodný v celé časové řadě, jak v Plzeňském kraji, tak v České republice. V příštím vývoji bude počet dětí znovu ubývat, protože se do věků matek budou postupně dostávat populačně slabší ročníky.

V základním školství se snižoval počet základních škol, protože ubýval počet žáků vlivem nepříznivé demografické situace. Základní školy se slučovaly, nebo rušily. Úbytek žáků v nižších ročnících bude přechodně vystředán nepatrným přírůstkem, ale v budoucím vývoji bude jejich počet znovu klesat. V Plzeňském kraji i v České republice bude mít v příštích letech vývoj základního školství přibližně stejnou tendenci.

Graf 2.4.4.1 - Studenti středních a vysokých škol

Zdravotnictví

V Plzeňském kraji v roce 2005 zabezpečovalo ve zdravotnictví lůžkovou péči 11 nemocnic s 3 581 lůžky a 6 odborných léčebných ústavů s počtem 1 883 lůžek. Celkový počet lékařů (přepočtené osoby) dosáhl počtu 2 360, z toho v nestátních zařízeních bylo zaměstnáno 1 653, tj. 70,0%.

Počet lékařů (přepočtené osoby) se v roce 2005 v porovnání s rokem 2001 zvýšil o 99, tj. o 4,4% a z toho počet lékařů pracujících v nestátním zařízení o 368, tj. o 28,6 %. Celkově se zlepšila zdravotní péče v počtu pacientů připadajících na 1 lékaře v kraji. Počet osob připadajících na jednoho lékaře se snížil o 10. Počet středních zdravotních pracovníků nelékařů s odbornou zdravotní způsobilostí (přepočtený počet) se snížil o 235, tj. o 3,8%.

V časové řadě let 2005 až 2001 se počet obyvatel připadajících na jednoho lékaře ve čtyřech okresech Plzeňského kraje zvýšil (Klatovy, Plzeň-sever, Rokycany a Tachov). Nejvíce se zhoršil stav v okrese Tachov, kde počet obyvatel připadajících na jednoho lékaře vzrostl o 89. Ke zhoršení zdravotní péče v okrese Tachov přispělo uzavření nemocnice v Plané u Mariánských Lázní. Nejlepší situace v počtu obyvatel na jednoho lékaře byla dosažena v okrese Plzeň-město, kde počet obyvatel připadajících na 1 lékaře klesl o 14.

V roce 2005 se v Plzeňském kraji v porovnání s rokem 2001 snížil počet lůžek v nemocnicích o 248, tj. pokles o 6,5%. V roce 2001 připadlo na jedno lůžko v nemocnici 144 obyvatel, v roce 2005 se počet obyvatel připadajících na jedno lůžko v nemocnicích zvýšil na 154. Dlouhodobý pokles počtu lůžek byl způsoben tlakem státu na nemocnice, aby snižovaly počty lůžek na málo využitých odděleních, a tím docházelo k úsporám finančních prostředků. Pokles lůžek akutní péče byl částečně kompenzován růstem ošetrovatelských lůžek.

Tab. 2.4.4.7 Vybrané ukazatele zdravotnictví

Zdroj: ÚZIS

	2001	2002	2003	2004	2005	Rozdíl 2005 - 2001
Lékaři celkem (přepočtené osoby)	2 261	2 305	2 314	2 341	2 360	99
z toho v nestátních zařízeních	1285	1323	1611	1632	1653	368
Lékaři na 1 000 obyvatel	4,1	4,2	4,2	4,3	4,3	0
Zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí (přepočtený počet)	6 237	6 361	6 290	6 052	6 002	-235
Lůžka v nemocnicích	3 829	3 597	3 591	3 581	3 581	-248
Lůžka v odborných léčebných ústavech	1 881	1 881	1 883	1 883	1 883	2
z toho v léčebnách dlouhodobě nemocných	340	340	340	340	370	30
Lékárny a výdejny ¹⁾	114	115	119	134	134	20
Samostatné ordinace lékařů ¹⁾	1 054	1 081	1 094	1 089	1 095	41
pro dospělé	240	240	241	241	240	0
pro děti a dorost	107	108	105	104	104	-3
stomatologů	319	316	317	315	313	-6
gynekologů	61	68	68	66	67	6
specialistů	327	349	363	363	371	44
Ostatní samostatná zdravotnická zařízení ¹⁾	173	173	176	178	178	5
Hospitalizovaní	106 556	108 832	108 815	111 690	112 839	6 283
Průměrná ošetrovací doba ve dnech	9,0	8,9	8,7	8,5	8,3	-0,7

¹⁾ bez detašovaných pracovišť

Počet hospitalizovaných v roce 2005 v porovnání s rokem 2001 vzrostl o 5,9%, průměrná ošetrovací doba ve dnech poklesla o 0,7 dne, využití lůžkového fondu v nemocnicích ve dnech se zvýšilo o 4,2 procentních bodů.

V rozmezí let 2001 až 2005 se nejvíce rozšiřoval počet lékáren a výdejen léků (index_{2005/2001} 117,5) počet privátních ordinací lékařů specialistů (index_{2005/2001} 113,5) a gynekologů (index_{2005/2001} 109,8), naopak se snižoval počet privátních ordinací pro děti a dorost (index_{2005/2001} 97,2) a počet privátních ordinací stomatologů (index_{2005/2001} 98,1).

Údaje o zdravotní péči podle správních obvodů ORP je nutné hodnotit odděleně od výše uvedeného hodnocení Plzeňského kraje, protože obsahové vymezení ukazatelů se liší metodicky. V roce 2005 se nejvíce registrovaných pacientů na 1 praktického lékaře pro dospělé vyskytovalo v SO ORP Horšovský Týn a Stod, nejméně v SO ORP Sušice a Kralovice. Nejvíce pacientů v počtu ošetření na den připadlo na 1 lékaře v SO ORP Blovice (57) a Rokycany (52), naopak nejméně v SO ORP Plzeň (38) a Sušice (38).

Dětských pacientů bylo vyšetřeno nejvíce v průměru za den jedním lékařem v SO ORP Horažďovice (49). V zubní péči byla situace nejhorší v SO ORP Kralovice, kdy na 1 lékaře a den připadlo v průměru 25 ošetřených, nejméně ošetřených na den a 1 lékaře bylo v SO ORP Tachov (12) a Plzeň (13). V gynekologické péči bylo nejvíce pacientek vyšetřeno v průměru denně jedním lékařem v SO ORP Stod (49), naopak nejméně v SO ORP Nýřany (22).

Zdravotnickou péči v jednotlivých SO ORP nelze hodnotit pouze počtem registrovaných pacientů na 1 lékaře, neboť v celé řadě případů, kde byl počet registrovaných pacientů na 1 lékaře nejvyšší, nebyl nejvyšší počet ošetřených (vyšetřených) pacientů na 1 lékaře a den. Z této skutečnosti vyplývá, že počet pacientů ošetřených (vyšetřených) v průměru denně jedním lékařem závisí na celé řadě dalších faktorů: věkové struktuře obyvatel, kvalitě životního prostředí a způsobu života obyvatel.

Tab. 2.4.4.8 Praktičtí lékaři podle správních obvodů ORP v roce 2005

Zdroj: ÚZIS

	Praktičtí lékaři pro dospělé ¹⁾			Praktičtí lékaři pro děti a dorost ¹⁾		
	lékaři vč. smluvních	registrovaní pacienti na 1 lékaře	ošetření - vyšetření na 1 lékaře a den	lékaři vč. smluvních	registrovaní pacienti na 1 lékaře	ošetření - vyšetření na 1 lékaře a den
Plzeňský kraj	293	1 547	43	109	963	30
v tom SO ORP:						
Blovice	4	1 710	57	3	613	19
Domažlice	18	1 739	46	8	964	32
Horažďovice	6	1 726	48	2	1 197	49
Horšovský Týn	5	1 919	44	2	1 357	36
Klatovy	28	1 423	42	11	969	31
Kralovice	13	1 273	45	4	981	32
Nepomuk	5	1 597	47	2	990	21
Nýřany	21	1 521	47	10	820	29
Plzeň	114	1 465	38	35	966	29
Přeštice	9	1 660	44	3	1 213	31
Rokycany	21	1 747	52	9	927	33
Stod	8	1 892	48	3	1 186	32
Stříbro	9	1 527	41	3	1 071	37
Sušice	15	1 183	38	6	799	24
Tachov	16	1 642	48	7	1 039	29

Zdroj: ÚZIS

dokončení

	Praktičtí zubní lékaři ¹⁾			Praktičtí ženští lékaři ¹⁾		
	lékaři vč. smluvních	registrovaní pacienti na 1 lékaře	ošetření - vyšetření na 1 lékaře a den	lékaři vč. smluvních	registrovaní pacienti na 1 lékaře ²⁾	ošetření - vyšetření na 1 lékaře a den
Plzeňský kraj	363	1 727	15	65	3 383	36
v tom SO ORP:						
Blovice	6	1 530	15	-	-	-
Domažlice	22	2 026	17	4	3 481	43
Horažďovice	6	2 508	18	1	3 480	29
Horšovský Týn	5	2 182	21	1	2 679	32
Klatovy	31	1 782	14	4	4 215	39
Kralovice	14	1 716	25	2	2 205	28
Nepomuk	5	2 734	17	1	3 074	25
Nýřany	23	1 877	13	3	1 980	22
Plzeň	164	1 510	13	33	3 308	35
Přeštice	9	2 063	16	*	*	*
Rokycany	23	1 949	17	4	4 019	38
Stod	12	1 613	14	3	4 031	49
Stříbro	9	1 799	15	*	*	*
Sušice	14	1 823	17	3	4 086	37
Tachov	19	1 958	12	4	3 067	34

¹⁾ počet lékařů, vč. smluvních - uveden vždy v přepočteném počtu, tj. součet úvazků

²⁾ část žen je registrována i u ženských lékařů - specialistů

* - zařízení nedala souhlas k publikování údajů

V roce 2005 dosáhlo průměrné procento pracovní neschopnosti v Plzeňském kraji výše 6,480, v porovnání s rokem 2001 se snížilo o 0,570 procentního bodu. Snižování průměrného pracovního procenta pracovní neschopnosti bylo ovlivněno snížením kalendářních dnů pracovní neschopnosti. V roce 2005 se v porovnání s rokem 2001 snížil počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti o 7,8%, počet nemocensky pojištěných se zvýšil zanedbatelně.

V roce 2005 se v porovnání s rokem 2001 snížilo průměrné procento pracovní neschopnosti pro nemoc o 0,527 procentních bodů, pro pracovní úraz o 0,016 procentních bodů a pro ostatní úraz o 0,028 procentních bodů. Celkovou výši průměrného procenta pracovní neschopnosti ovlivňovala především pracovní neschopnost pro nemoc.

V časové řadě let 2001 až 2005 bylo ve všech okresech Plzeňského kraje dosaženo nejnižšího průměrného procenta pracovní neschopnosti v roce 2004. Nejvyšší průměrné procento pracovní neschopnosti v roce 2005 bylo zaznamenáno v okresech Tachov (7,519) a Plzeň-jih (7,096), naopak nejnižší průměrné procento pracovní neschopnosti bylo zjištěno v okresech Plzeň-město (6,050).

Tab. 2.4.4.9 Průměrné procento pracovní neschopnosti podle příčiny a podle okresů

	2001	2002	2003	2004	2005	Rozdíl 2005 - 2001 v bodech
Průměrné procento pracovní neschopnosti	7,050	6,827	6,927	6,021	6,480	-0,570
v tom podle příčiny:						
pro nemoc	6,275	6,053	6,154	5,280	5,748	-0,527
pro pracovní úrazy	0,322	0,313	0,309	0,315	0,306	-0,016
pro ostatní úrazy	0,453	0,461	0,464	0,426	0,425	-0,028
v tom podle okresů:						
Domažlice	6,804	6,943	6,949	6,006	6,373	-0,431
Klatovy	7,773	6,572	6,850	6,125	6,294	-1,479
Plzeň-město	6,435	6,367	6,454	5,577	6,050	-0,385
Plzeň-jih	7,638	7,652	7,519	6,303	7,096	-0,542
Plzeň-sever	7,606	7,368	7,780	6,924	7,023	-0,583
Rokycany	7,340	7,182	7,209	5,847	6,850	-0,490
Tachov	7,654	7,517	7,427	6,939	7,519	-0,135

Tab. 2.4.4.10 Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz v roce 2005

	Průměrný počet osob nemocensky pojištěných	Nově hlášené případy pracovní neschopnosti		Kalendářní dny pracovní neschopnosti	Průměrná doba trvání 1 případu pracovní neschopnosti (kalendářní dny)	Průměrný denní stav práce neschopných
		celkem	na 100 nemocensky pojištěných			
Plzeňský kraj	233 788	179 651	76,84	5 529 161	30,8	15 148
v tom okresy:						
Domažlice	18 802	15 403	81,92	437 354	28,4	1 198
Klatovy	29 693	21 265	71,62	682 185	32,1	1 869
Plzeň-město	106 187	79 152	74,54	2 344 841	29,6	6 424
Plzeň-jih	22 178	17 309	78,05	574 421	33,2	1 574
Plzeň-sever	19 680	15 297	77,73	504 481	33,0	1 382
Rokycany	14 905	11 180	75,01	372 681	33,3	1 021
Tachov	22 343	20 045	89,71	613 198	30,6	1 680

V roce 2005 dosahovaly největšího průměrného procenta pracovní neschopnosti podle odvětví OKEČ stavebnictví (8,318), těžba nerostných surovin a zpracovatelský průmysl (8,144), průmysl celkem (8,006), zemědělství, myslivost a související činnosti, lesnictví a související činnosti, rybolov a chov ryb (7,854). Naopak nejnižší průměrné procento pracovní neschopnosti bylo vykázáno v odvětvích vzdělávání (3,933) a ve výrobě rozvodu elektřiny, plynu a tepelné energie (4,594).

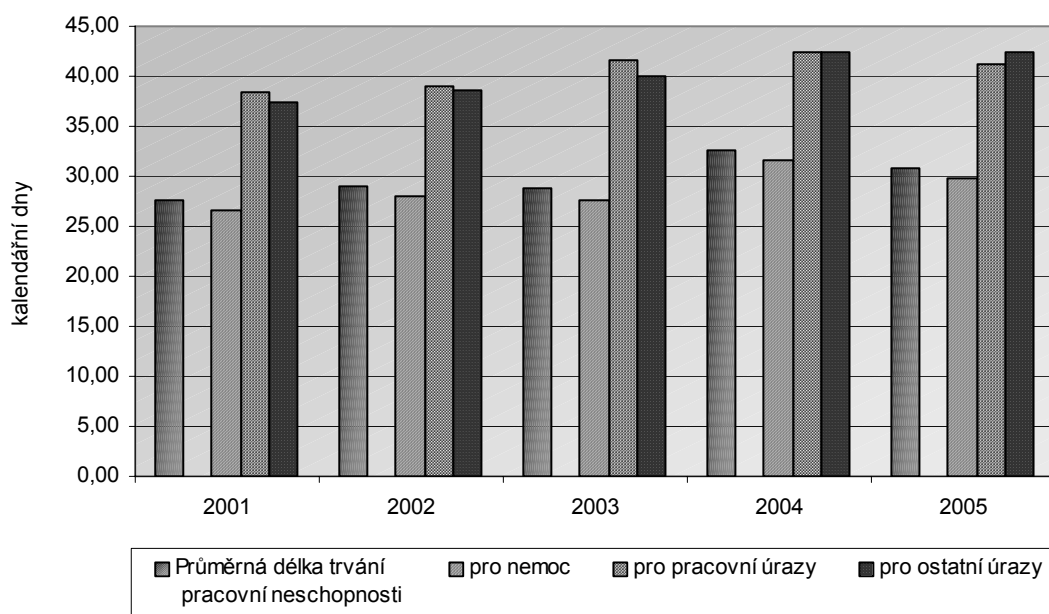
Porovnáme-li rok 2005 s rokem 2001 klesal počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti rychleji (index_{2005/2001} 82,6) než počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti (index_{2005/2001} 92,2). Z těchto příčin se průměrná doba trvání jednoho případu prodlužovala. Zatímco v roce 2001 byla průměrná délka jednoho případu 27,6 dne, v roce 2005 dosáhla průměrná délka trvání jednoho případu 30,8 dne, tj. v průměru zvýšení o 3,2 dne.

Snižování nově hlášených případů pracovní neschopnosti souvisí s tím, že si většina lidí při jednodušších onemocněních, buď vezme dovolenou, a nebo z finančních důvodů (nízká procentní sazba za první tři dny pracovní neschopnosti) nezůstávají v pracovní neschopnosti. Rovněž podnikatelé čerpají pracovní neschopnost v omezené míře. Prodlužování průměrné délky trvání jednoho případu je ovlivněno i tím, že někteří lidé podcenili první onemocnění, pracovní neschopnost nečerpali a jejich další onemocnění si často vyžádá i delší pracovní neschopnost. Pracovní neschopnost si obvykle prodlužují i ti zaměstnanci, kterým z důvodu reorganizace podniku hrozí výpověď. Onemocnění těchto zaměstnanců s následným prodloužením pracovní neschopnosti jim umožní oddálit ukončení pracovního poměru.

Jestliže provedeme hodnocení rovnoměrnosti vývoje delší časové řady v letech 1991 až 2005 v ukazatelích nově hlášené případy pracovní neschopnosti a počet kalendářních dnů pomocí variačního koeficientu za Českou republiku a Plzeňský kraj, zjišťujeme, že oba soubory jsou prakticky přibližně stejně rovnoměrné. Variabilita souboru v ukazateli nově hlášené případy pracovní neschopnosti dosáhla u České republiky 12,43% a v Plzeňském kraji 12,21%, v ukazateli počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti představovala u České republiky 6,70% a v Plzeňském kraji 6,31%. Tendence vývoje v obou těchto ukazatelích vypovídají o přibližně stejném vývoji, jak v České republice, tak v Plzeňském kraji.

Nejhorší vývoj z hlediska pracovní neschopnosti představovalo období 2001 až 2003. Průměrné procento pracovní neschopnosti se pohybovalo v rozmezí (7,050 až 6,927), zlepšení vývoje nastalo v roce 2004, kdy pracovní neschopnost byla v celé sledované časové řadě nejnižší. V roce 2005 se začalo průměrné procento pracovní neschopnosti opět zvyšovat, meziroční zvýšení dosáhlo 0,459 procentních bodů. Tendence vývoje pracovní neschopnosti v kraji odpovídá přibližně celorepublikovému trendu. V roce 2005 činilo průměrné procento pracovní neschopnosti v České republice 6,126, meziročně se zvýšilo o 0,269 procentních bodů. V rámci krajů se Plzeňský kraj podle nejnižšího průměrného procenta pracovní neschopnosti umístil na sedmém místě za Královéhradeckým krajem a před Pardubickým krajem. Nejnižšího průměrného procenta pracovní neschopnosti bylo dosaženo v Hl. městě Praze (4,706) a naopak nejvyššího v Moravskoslezském kraji (7,225). Statistická data ve zdravotnictví nepostihují všechny změny v kvalitě péče, dlouhodobý nárůst kvality zdravotnické péče se odráží spíše v demografických charakteristikách, jako je naděje dožití a zemřelí podle příčin smrti.

Graf 2.4.4.2 – Průměrná délka pracovní neschopnosti podle příčiny pracovní neschopnosti

Sociální péče

V časové řadě let 2001 až 2005 zaznamenal Plzeňský kraj v oblasti sociální péče zvýšený nárůst především v domech s pečovatelskou službou. Počet domů s pečovatelskou službou vzrostl o 102,3% a počet bytových jednotek v nich o 118,2%.

Tab. 2.4.4.11 Zařízení sociální péče k 31. 12.

Zdroj: MPSV

	2001	2002	2003	2004	2005	Index 2005/2001	Rozdíl 2005 - 2001
Ústavy sociální péče pro dospělé místa	5 904	7 996	6 785	8 1 026	8 1 026	160,0 113,5	3 122
Ústavy sociální péče pro mládež místa	8 864	8 847	8 923	8 923	8 777	100,0 89,9	0 -87
Domovy důchodců místa	12 1 018	12 1 016	18 1 422	15 1 123	15 1 155	125,0 113,5	3 137
Domovy - penzióny pro důchodce ¹⁾ místa	9 892	10 809	9 884	9 884	9 882	100,0 98,9	0 -10
Domy s pečovatelskou službou bytové jednotky	43 853	60 1 553	60 1 503	62 1 538	87 1 861	202,3 218,2	44 1 008
Ostatní zařízení sociální péče místa	16 287	18 276	12 259	14 367	18 375	112,5 130,7	2 88
Dětské domovy místa	8 364	8 364	9 473	14 737	11 545	137,5 149,7	3 181

¹⁾ včetně společných zařízení pro (domov důchodců-penzion pro důchodce

V Plzeňském kraji připadlo v roce 2005 na 1 000 osob starších 65 let 14 míst v domovech důchodců, v penziónech pro důchodce 11 míst. V porovnání s rokem 2001 se situace v roce 2005 příliš nezlepšila, na 1 000 obyvatel starších 65 let se zvýšil počet míst v domovech důchodců o 1, v penziónech pro důchodce se počet míst nezvýšil.

V roce 2005 v porovnání s rokem 2001 narůstaly počty žadatelů o umístění v domově důchodců a v penzionu pro důchodce; v domově důchodců o 227,6% a v penzionu pro důchodce o 12,7%. Vlivem nepříznivé demografické situace, kdy se počet stárnoucích obyvatel neustále zvyšuje, porostou i požadavky žadatelů o umístění v těchto zařízeních.

Počet bytových jednotek v domech s pečovatelskou službou připadajících na 1 000 osob ve věku 65 let a více se v roce 2005 zvýšil v porovnání s rokem 2001 o 12, tj. zvýšení o 109,1 procentních bodů. Počet osob, kterým byla poskytnuta pečovatelská služba, vzrostl o 835 osob, tj. o 11,1% více. Výdaje na pečovatelskou službu narůstaly z 37 841 tis. Kč v roce 2001 na 89 733 tis. Kč v roce 2005, tj. zvýšení o 137,1%.

Tab. 2.4.4.12 Zařízení sociální péče k 31. 12.

	Zařízení sociální péče						Počet míst v domovech důchodců		Byty v domech s pečovatelskou službou	
	domovy důchodců		domy s pečovatelskou službou		ostatní zařízení sociální péče ¹⁾					
	2000	2004	2000	2004	2000	2004	2000	2004	2000	2004
Plzeňský kraj	11	15	39	62	41	53	965	1 123	762	1 538
Domažlice	2	3	7	7	5	7	i.d.	i.d.	84	126
Klatovy	3	3	6	7	7	10	303	297	166	225
Plzeň-město	2	4	6	6	14	17	i.d.	302	152	151
Plzeň-jih	1	1	8	12	4	4	i.d.	i.d.	152	289
Plzeň-sever	-	-	9	15	4	5	-	-	132	290
Rokycany	-	-	-	8	3	5	-	-	-	240
Tachov	3	4	3	7	4	5	188	203	73	217

¹⁾ zahrnují: domovy - penzióny pro důchodce, dětské domovy, ústavy sociální péče pro mládež, ústavy sociální péče pro dospělé a ostatní zařízení sociální péče

Tab. 2.4.4.13 Regionální rozdíly v sociální péči podle krajů

	Počet míst v domovech důchodců na 1 000 obyvatel ve věku 65 let a více		Počet míst v penzích pro důchodce ¹⁾ na 1 000 obyvatel ve věku 65 let a více		Počet bytových jednotek v domech s pečovatelskou službou na 1 000 obyvatel ve věku 65 let a více		Index stáří	
	2001	2005	2001	2005	2001	2005	2001	2005
Česká republika	25,6	26,1	8,6	8,8	20,6	21,2	94,0	97,0
Hlavní město Praha	12,8	15,4	i.d.	4,0	9,1	10,6	125,8	126,9
Středočeský kraj	28,7	26,0	5,3	5,9	21,9	19,6	93,6	94,5
Jihočeský kraj	29,1	32,0	4,1	3,4	35,7	30,4	91,2	94,5
Plzeňský kraj	12,9	14,2	11,3	10,8	10,8	22,9	99,9	102,9
Karlovarský kraj	16,8	20,4	27,7	19,7	26,5	26,7	80,7	84,9
Ústecký kraj	39,2	40,0	15,4	15,8	23,5	24,0	77,6	80,2
Liberecký kraj	21,0	20,4	6,6	10,0	24,7	24,9	82,7	85,8
Královéhradecký kraj	28,9	28,8	8,0	8,5	25,2	26,8	97,5	100,3
Pardubický kraj	25,6	27,7	12,5	12,8	16,6	22,1	92,2	95,1
Vysočina	35,1	29,3	i.d.	3,0	22,3	26,0	90,3	93,6
Jihomoravský kraj	22,2	22,7	11,9	11,8	11,9	14,1	99,1	102,4
Olomoucký kraj	29,8	28,2	9,1	9,6	19,0	18,4	92,9	96,5
Zlínský kraj	30,7	31,5	11,6	12,5	28,5	21,8	95,6	99,4
Moravskoslezský kraj	29,7	31,5	7,2	7,3	29,5	27,7	83,5	88,6

¹⁾ včetně společných zařízení (domov důchodců a domov - penzion pro důchodce)

Hodnotíme-li síť zařízení sociální péče v Plzeňském kraji ukazatelem na 1 000 obyvatel starších 65 let v roce 2005, pak v porovnání s Českou republikou je situace horší v Plzeňském kraji v počtu míst v domovech důchodců. V porovnání s Českou republikou je v Plzeňském kraji na 1 000 obyvatel starších 65 let méně o 12 míst v domovech důchodců. V počtu míst v penzích pro důchodce a v počtu bytových jednotek v domovech s pečovatelskou službou na 1 000 obyvatel starších 65 let dosahuje Plzeňský kraj nepatrně vyššího počtu než Česká republika. V Plzeňském kraji v porovnání s Českou republikou připadá na 1 000 obyvatel starších 65 let v penzích pro důchodce o 2 místa více a v domech s pečovatelskou službou o 2 byty více.

V roce 2005 bylo v Plzeňském kraji 143 647 příjemců důchodů, z toho 53,5% pobíralo starobní plný důchod, 12,1% invalidní plný, 5,9% invalidní částečný, 22,9% vdovský včetně kombinovaných, 3,6% vdovecký včetně kombinovaných a 1,8 % sirotčí důchod. Ve struktuře podle pohlaví představovaly ženy 61,8% z celkového počtu příjemců. Celkově se počet příjemců důchodů zvýšil (index_{2005/2001} 101,9). Nejvíce se zvýšil počet příjemců důchodů invalidních částečných, v porovnání s rokem 2001 o 17,9%.

Tab. 2.4.4.14 Vybrané ukazatele sociálního zabezpečení

Zdroj: MPSV

	2001	2002	2003	2004	2005	Rozdíl 2005 - 2001
Příjemci důchodů celkem (prosinec)	140 969	140 564	141 043	142 551	143 647	2 678
z toho plných starobních	75 821	74 761	74 886	76 048	76 849	1 028
Průměrná měsíční výše plného starobního důchodu v Kč (prosinec)	6 770	6 791	7 035	7 231	7 703	933
Výdaje na dávky nemocenského pojištění (mil. Kč)	1 646	1 794	1 873	1 630	1 826	180
z toho:						
nemocenské	1 425	1 562	1 626	1 378	1 539	114
peněžitá pomoc v mateřství	161	179	186	205	233	72
podpora při ošetřování člena rodiny	60	53	61	46	54	-6
Držitelé průkazů zdravotně postižených (k 31. 12.)	15 851	17 153	15 904	18 099	17 787	1 936
Žadatelé o umístění v domově důchodců	659	672	818	1 183	2 159	1 500
Žadatelé o umístění v penzionu pro důchodce	1 627	1 457	1 357	1 749	1 834	207
Neuspokojení žadatelé o byt v domě s pečovatelskou službou	962	895	615	1 074	962	0
Osoby, jimž byla poskytnuta pečovatelská služba	7 490	7 448	5 205	7 991	8 325	835
Výdaje na pečovatelskou službu (mil. Kč)	38	60	45	71	90	52

V roce 2005 činil průměrný důchod 7 582 Kč, v porovnání s rokem 2001 vzrostl o 13,3%. Průměrný starobní plný důchod dosáhl výše 7 703 Kč, (index_{2005/2001} 113,8). Průměrná výše starobních plných důchodů byla 8 592 Kč u mužů, 6 981 Kč u žen.

V roce 2005 bylo v Plzeňském kraji přiznáno 1 587 537 dávek státní sociální podpory, v porovnání s rokem 2001 se počet přiznaných dávek snížil o 17,5%. Pokles počtu dávek byl ovlivněn především snižováním počtu přídatků na dítě, sociálního příplatku, příspěvku na bydlení. Objem vyplacených dávek u přídatku na dítě, sociálního příplatku a příspěvku na bydlení se snížil z důvodu vyšších příjmů rodin. Doložený měsíční příjem rodin za rozhodné období převyšoval součin zákonného koeficientu 3,00 a částky životního minima rodiny. V roce 2005 proti roku 2001 se výrazněji zvýšil objem vyplaceného rodičovského příspěvku, který vzrostl o 262 482 tis. Kč. Hlavním důvodem byly změny od 1.1. 2004 (zákon č. 443/2003 Sb.). Rodičovský příspěvek se začal poskytovat bez ohledu na výši příjmu. Dítě může navštěvovat jesle, mateřskou školu, nebo jiná obdobná zařízení pět kalendářních dní v měsíci. Rodič si současně může zajistit péči o dítě jinou zletilou osobu, aniž by ztratil nárok na rodičovský příspěvek.

V roce 2005 činil celkový objem vyplacených dávek státní podpory 1 587 299 tis. Kč, (index_{2005/2001} 102,2). Z celkového objemu vyplacených dávek představovaly rodičovský příspěvek 42,0%, přídatky na dítě 34,5%, sociální příplatek 11,9%, příspěvek na bydlení 5,5% , výše ostatních příspěvků byla zanedbatelná.

V roce 2005 dosáhly výdaje na dávky nemocenského pojištění 1 826 329, což bylo o 10,9% více než v roce 2001. Z celkového objemu vyplacených dávek nemocenského pojištění tvořily nemocenské dávky 84,3%, peněžitá pomoc v mateřství 12,8% a podpora při ošetřování člena rodiny 3,0%. V roce 2005 byly nemocenské dávky v porovnání s rokem 2001 vyšší o 8,0%, v časové řadě let 2001 až 2005 dosáhly druhé nejvyšší hodnoty.

K 31. 12. 2005 bydlelo na území Plzeňského kraje 17 787 držitelů průkazů zdravotně postižených, z toho 3,3% ve věku 18 let. V porovnání s rokem 2001 se počet zdravotně postižených zvýšil o 12,2%. V roce 2004 dosáhly počty držitelů průkazů zdravotně postižených nejvyšší hodnoty. V roce 2005 se jejich počet snížil, meziroční pokles představoval 1,7%.

Tab. 2.4.4.15 Dávky státní sociální podpory

Zdroj: MPSV

	2001	2002	2003	2004	2005	Rozdíl 2005 - 2001
Přiznané dávky ¹⁾	1 924 385	1 921 610	1 973 505	1 945 125	1 587 537	-336 848
Vyplacené dávky (tis. Kč) ²⁾	1 553 193	1 635 843	1 549 432	1 793 118	1 587 299	34 106
z toho:						
přídatků na dítě	643 799	670 156	622 010	588 789	547 614	-96 185
sociální příplatek	256 930	263 973	239 956	214 525	188 994	-67 936
příspěvek na bydlení	102 305	114 020	104 476	93 841	86 718	-15 587
rodičovský příspěvek	404 471	426 616	424 438	558 550	666 953	262 482
pěstounská péče	20 083	20 630	19 500	19 762	21 022	939
z toho:						
na potřeby dítěte	14 849	15 410	14 456	14 792	15 038	189
odměna pěstouna	4 860	5 009	4 764	4 742	5 502	642
porodné	32 997	41 720	42 235	44 089	47 540	14 543
pohřebné	28 495	28 920	30 455	29 760	28 570	75

¹⁾ v letech 2001 - 2002 bez zpětně přiznaných dávek

²⁾ včetně zpětně vyplacených dávek

Tab. 2.4.4.16 Vyplacené dávky státní sociální podpory v roce 2005^{*)}

Zdroj: MPSV

v tis. Kč

	Celkem	z toho dávky				
		přídavek na dítě	sociální příplatek	příspěvek na bydlení	rodičovský příspěvek	pěstounská péče
Plzeňský kraj	1 587 299	547 614	188 994	86 718	666 953	21 022
Domažlice	176 241	62 630	19 939	9 231	73 151	2 761
Klatovy	267 529	95 581	34 979	15 797	106 510	2 773
Plzeň-město	431 041	134 834	50 510	26 424	190 769	5 236
Plzeň-jih	197 707	71 516	22 436	8 812	83 193	2 568
Plzeň-sever	227 468	80 291	25 065	11 322	96 911	3 761
Rokycany	123 791	44 023	13 455	6 452	52 667	1 072
Tachov	163 522	58 739	22 610	8 680	63 752	2 851

*) včetně zpětně vyplacených dávek

Přirozeným důsledkem populačního stárnutí obyvatelstva bude výrazný růst počtu osob s nárokem na starobní důchod. První vlna výrazného nárůstu počtu osob na starobní důchod nastane již kolem roku 2007 přechodem silných poválečných ročníků do tohoto věku. Projekce obyvatel předpokládá, že v roce 2050 se podíl osob ve věku nad 65 let přiblíží jedné třetině, což by znamenalo zdvojnásobení současného podílu. Počet obyvatel starších 85 let by se měl do roku 2050 zpětinásobit. Nároky na sociální služby spojené především s pomocí seniorům porostou, a proto by mělo být jedním z hlavních úkolů v oblasti sociální péče rozšiřování kvalitní sítě sociálních služeb pro starší obyvatele.

2.4.5 Kriminalita

Kriminalita z hlediska počtu zjištěných trestných činů dosáhla v Plzeňském kraji v časové řadě let 2001 až 2005 nejnižší hodnoty v roce 2005, v porovnání s rokem 2001 se snížila o 2,4%. Výrazně se projevila tato změna v meziročním srovnání, kde počet zjištěných trestných činů klesl o 10,0%. Rok 2004, hodnocený na základě tohoto ukazatele, byl vůbec nejhorším rokem v celé časové řadě. Zjištěná obecná kriminalita byla rovněž v roce 2005 nejnižší, v rámci hodnoceného období se snížila o 4,5%, meziročně o 13,4%.

Tab. 2.4.5.1 Trestné činy

Zdroj: Policejní prezidium ČR

	2001	2002	2003	2004	2005	Rozdíl 2005 - 2001
Zjištěné trestné činy	15 510	16 006	16 160	16 815	15 138	-372
z toho:						
hospodářská kriminalita	1 559	1 470	1 486	1 317	1 776	217
obecná kriminalita	12 861	13 168	13 388	14 182	12 277	-584
z toho:						
loupeže	165	231	228	264	232	67
vloupání do bytů	501	422	524	553	421	-80
znásilnění	37	33	20	40	23	-14
vraždy	4	10	16	16	13	9
Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel	28,2	29,1	29,4	30,6	27,5	x
z toho:						
hospodářská kriminalita	2,8	2,7	2,7	2,4	3,2	x
obecná kriminalita	23,4	24,0	24,4	25,8	22,3	x
Objasněné trestné činy na 1 000 obyvatel	14,8	12,7	12,5	12,9	12,1	x
z toho:						
hospodářská kriminalita	2,8	2,1	2,0	2,0	2,3	x
obecná kriminalita	10,1	8,2	8,3	8,6	7,9	x

Ve zjištěné hospodářské kriminalitě byl v rámci časové řady 2001–2005 zaznamenán největší vzestup v roce 2005. Index hospodářské kriminality $_{2005/2001}$ činil 113,9, meziroční zvýšení dosáhlo 34,9%.

Objasněnost zjištěných trestných činů byla nejvyšší v roce 2001, kdy dosáhla 52,6%. V následujících letech objasněnost trestných činů postupně klesala, nejnižšího procenta objasněnosti (42,1) bylo dosaženo v roce 2004. Druhé nejvyšší procento objasněnosti bylo zjištěno v roce 2005. Obdobným způsobem se vyvíjela objasněnost v obecné kriminalitě.

Objasněnost trestné činnosti je závislá na stupni obtížnosti a na druhu páchané trestné činnosti. V roce 2005 se v porovnání s rokem 2001 zvýšily počty loupeží (index 140,6) a počty vražd (index 325,0), snížily se počty vloupání do bytů (index 84,0) a počty znásilnění (index 62,2).

Zcela jiný vývoj v objasněnosti trestných činů představovala hospodářská kriminalita. V roce 2001 bylo procento objasněnosti nejvyšší, činilo 97,8%. V letech 2002 a 2003 objasněnost postupně klesala, v roce 2004 byla druhá nejvyšší (84,2%). Nejnižší objasněnost hospodářské kriminality (70,4%) byla zjištěna v roce 2005.

V období let 2001 až 2002 odpovídal vývoj trestné činnosti v Plzeňském kraji vývoji v České republice. Od roku 2003 se v Plzeňském kraji kriminalita mírně zvedala, zatímco v České republice mírně klesala. V roce 2005 se kriminalita snížila nejen v Plzeňském kraji, ale i v České republice. Průměrná roční změna dosáhla v České republice poklesu o 1,0% a v Plzeňském kraji o 0,6%.

V České republice se snížilo procento objasněnosti ze 47,7 v roce 2001 na 39,3 v roce 2005, v Plzeňském kraji z 52,6 v roce 2001 na 43,9 v roce 2005. Průměrná roční změna v objasněnosti celkové trestné činnosti se v České republice snižovala o 5,7%, v Plzeňském kraji o 5,0%.

Hodnotíme-li kriminalitu v rámci krajů České republiky počtem zjištěných trestných činů na 1 000 obyvatel středního stavu, pak se Plzeňský kraj v roce 2005 umístil na sedmém místě za Moravskoslezským krajem a před Jihomoravským krajem. Na 1 000 obyvatel středního stavu připadlo v Plzeňském kraji 27,5 zjištěných trestných činů. Nejnižší počet trestných činů na 1 000 obyvatel středního stavu byl zaznamenán v kraji Vysočina (15,7) a ve Zlínském kraji (17,2). Naopak nejvyšší trestná činnost byla zjištěna v Hlavním městě Praha (81,4), v Ústeckém (39,8) a v Libereckém kraji (35,1).

Tab. 2.4.5.2 Regionální rozdíly v kriminalitě podle krajů

Zdroj: Policejní prezidium ČR

	Kriminalita celkem počet zjištěných trestných činů na 1 000 obyvatel		Kriminalita celkem počet objasněných trestných činů na 1 000 obyvatel		Kriminalita obecná počet zjištěných trestných činů na 1 000 obyvatel		Kriminalita obecná počet objasněných trestných činů na 1 000 obyvatel	
	2001	2005	2001	2005	2001	2005	2001	2005
Česká republika	35,1	33,6	16,7	13,2	29,2	27,1	11,2	8,3
Hlavní město Praha	85,8	81,4	26,0	17,1	77,3	70,8	18,2	10,4
Středočeský kraj	36,6	32,4	16,6	9,8	30,4	27,4	10,6	5,9
Jihočeský kraj	27,2	26,7	15,6	13,1	21,8	20,2	10,4	7,6
Plzeňský kraj	28,2	27,5	14,8	12,1	23,4	22,3	10,1	7,9
Karlovarský kraj	33,7	33,1	19,4	18,2	27,8	26,4	13,7	12,5
Ústecký kraj	36,0	39,8	20,2	21,4	29,2	30,8	13,8	14,0
Liberecký kraj	33,9	35,1	17,7	19,1	28,0	28,0	12,4	13,1
Královéhradecký kraj	23,6	21,3	14,7	11,3	17,8	15,7	9,1	6,7
Pardubický kraj	20,9	20,3	12,3	9,8	16,4	15,4	8,1	6,1
Vysočina	16,3	15,7	9,7	7,8	12,7	12,0	6,3	4,9
Jihomoravský kraj	28,4	27,3	15,2	11,2	22,9	21,7	10,0	7,0
Olomoucký kraj	25,4	23,2	15,6	11,9	20,3	17,6	10,8	7,6
Zlínský kraj	20,8	17,2	12,1	8,7	15,6	12,7	7,0	5,2
Moravskoslezský kraj	29,9	28,1	16,1	13,4	24,5	21,1	11,0	8,5

Tab. 2.4.5.2 Regionální rozdíly v kriminalitě podle krajů

Zdroj: Policejní prezidium ČR

dokončení

	Kriminalita hospodářská počet zjištěných trestných činů na 1 000 obyvatel		Kriminalita hospodářská počet objasněných trestných činů na 1 000 obyvatel		Loupeže počet zjištěných trestných činů na 1 000 obyvatel		Vloupání do bytů počet zjištěných trestných činů na 1 000 obyvatel	
	2001	2005	2001	2005	2001	2005	2001	2005
	Česká republika	3,4	4,3	3,2	2,9	0,4	0,5	1,0
Hlavní město Praha	6,0	8,3	5,6	4,7	1,3	1,6	2,8	2,7
Středočeský kraj	3,5	2,8	3,4	1,9	0,4	0,4	1,3	1,3
Jihočeský kraj	2,8	4,2	2,7	3,4	0,2	0,3	0,6	0,5
Plzeňský kraj	2,8	3,2	2,8	2,3	0,3	0,4	0,9	0,8
Karlovarský kraj	3,0	4,0	2,9	3,2	0,5	0,7	0,8	0,9
Ústecký kraj	3,7	5,8	3,5	4,5	0,5	0,8	1,1	1,3
Liberecký kraj	3,5	4,4	3,0	3,3	0,3	0,4	0,9	0,9
Královéhradecký kraj	3,7	3,8	3,5	2,9	0,2	0,3	0,6	0,5
Pardubický kraj	2,6	3,3	2,4	2,1	0,1	0,2	0,5	0,4
Vysočina	2,1	2,3	2,0	1,6	0,1	0,1	0,4	0,4
Jihomoravský kraj	3,3	3,5	3,1	2,3	0,3	0,3	0,9	0,9
Olomoucký kraj	2,6	3,4	2,4	2,4	0,3	0,4	0,7	0,6
Zlínský kraj	3,1	2,7	3,0	1,8	0,1	0,2	0,4	0,4
Moravskoslezský kraj	3,0	4,6	2,8	2,8	0,4	0,6	0,8	0,7

Podle procenta objasněnosti trestné činnosti se v roce 2005 umístil na prvním místě Karlovarský kraj. Objasněnost dosáhla (55,1%). Vzhledem k tomu, že počet zjištěných trestných činů na 1 000 obyvatel středního stavu byl v Karlovarském kraji čtvrtý nejvyšší, dosáhla objasněnost celkové kriminality nejlepší úrovně. Plzeňský kraj se podle procenta objasněnosti umístil až na 11. místě. Procento objasněnosti v Plzeňském kraji (43,9) bylo vyšší než v České republice (39,3). Nejhorší situace v objasněnosti trestných činů byla v Hl. městě Praze, která se umístila na posledním místě. Procento objasněnosti v Hl. městě Praha činilo 21,0. Kraj Hl. město Praha dosáhl v kriminalitě vůbec nejhorší úrovně, protože i počet zjištěných trestných činů na 1 000 obyvatel byl zde nejvyšší.

Ve všech okresech s výjimkou okresu Plzeň–město se v roce 2005 v porovnání s rokem 2001 snížil počet zjištěných trestných činů celkem a počet zjištěné obecné kriminality. V okrese Plzeň–město se zvýšil počet zjištěných trestných činů o 16,4% a v obecné kriminalitě o 11,6%. Nejvyšší pokles zjištěných trestných činů celkem byl zaznamenán v okrese Klatovy (index_{2005/2001} - 77,0).

Tab. 2.4.5.3 Zjištěné trestné činy

Zdroj: Policejní prezidium ČR

	Trestné činy celkem			z toho					
	2001	2005	index 2005/2001	hospodářská kriminalita			obecná kriminalita		
				2001	2005	index 2005/2001	2001	2005	index 2005/2001
Česká republika	358 362	343 687	95,9	35 173	43 738	124,4	298 823	277 276	92,8
Plzeňský kraj	15 510	15 138	97,6	1 559	1 776	113,9	12 861	12 277	95,5
Domažlice	1 313	1 220	92,9	160	146	91,3	1 020	986	96,7
Klatovy	2 331	1 795	77,0	332	230	69,3	1 818	1 421	78,2
Plzeň-město	6 390	7 436	116,4	468	812	173,5	5 611	6 260	111,6
Plzeň-jih	1 291	1 206	93,4	141	145	102,8	1 081	950	87,9
Plzeň-sever	1 570	1 251	79,7	134	138	103,0	1 291	967	74,9
Rokycany	1 059	915	86,4	98	103	105,1	851	732	86,0
Tachov	1 556	1 315	84,5	226	202	89,4	1 189	961	80,8

Hospodářská kriminalita se zvýšila ve čtyřech okresech Plzeňského kraje, nejvíce se zvýšila v okrese Plzeň - město o 73,5 % a v okrese Rokycany o 5,1%. Naopak největšího snížení hospodářské kriminality bylo dosaženo v okrese Klatovy o 30,7% a v okrese Tachov o 10,6%.

Podle počtu zjištěných trestných činů na 1 000 obyvatel v roce 2005 byla kriminalita nejvyšší v okrese Plzeň-město a naopak nejnižší v okrese Plzeň-sever. V roce 2005 připadlo v okrese Plzeň-město na 1 000 obyvatel 45,7 trestných činů, v okrese Plzeň-sever 16,8 trestných činů. Nejvyšší procento objasněnosti trestných činů bylo zjištěno v okrese Tachov (63,6), naopak nejnižší procento objasněnosti v okrese Plzeň-město (31,1). V Plzeňském kraji byla situace z hlediska kriminality nejhorší v okrese Plzeň-město, a to jak z hlediska počtu trestných činů, tak z hlediska jejich objasněnosti.

Růst nebo pokles kriminality zvláště majetkové trestné činnosti úzce souvisí s růstem nebo poklesem nezaměstnanosti. V rozmezí let 2001 až 2005 rostla kriminalita především ve větších městech, kde větší koncentrace obyvatel přispívá i k větší anonymitě pachatele, a tím i k snazšímu páčání trestné činnosti a k její obtížnější objasněnosti. Klesající objasněnost trestné činnosti souvisí s lepším vybavením pachatelů trestné činnosti (mobily, osobními počítači). Rostoucí či klesající kriminalita je zároveň odrazem vývoje společnosti nejen v hospodářské oblasti, ale i v oblasti morální.

Graf 2.4.5 – Regionální rozdíly v kriminalitě v roce 2005

